

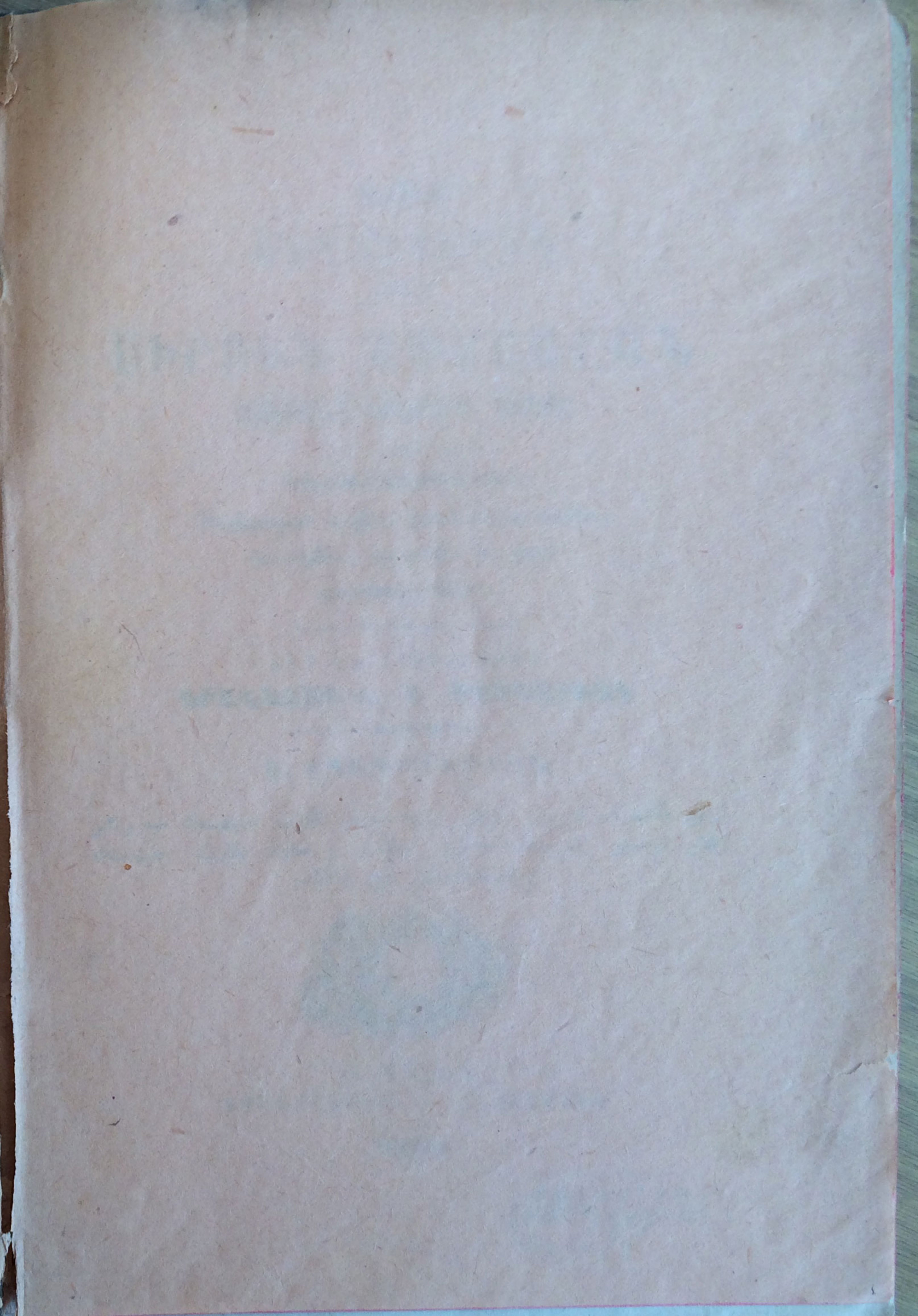
486

ԵՐԿՐՈՐԳ
Գ Ի Ր Ք
ՄԱՆԿԱՆՔ

ՄԻՐՈՒՆ
ԶԲՕՄԱՐԱՆ

OK

ՆՈՐ

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ԿԱՄ

ՍԻՐՈՒՆ ԶԲՕՍԱՐԱՆ

ՄԱՆԿԱՆՑ ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔԸ

ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մանկական երգեր, կարճ հասուածներ,

առակներ, առածներ եւ փոքր

պատմութիւններ :

ՏԷՐ ԵՒ ՇՐԱՏԱՐԱԿԻԶ

ԳՐԱՎԱՃԱՌ Վ. Յ. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Է. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

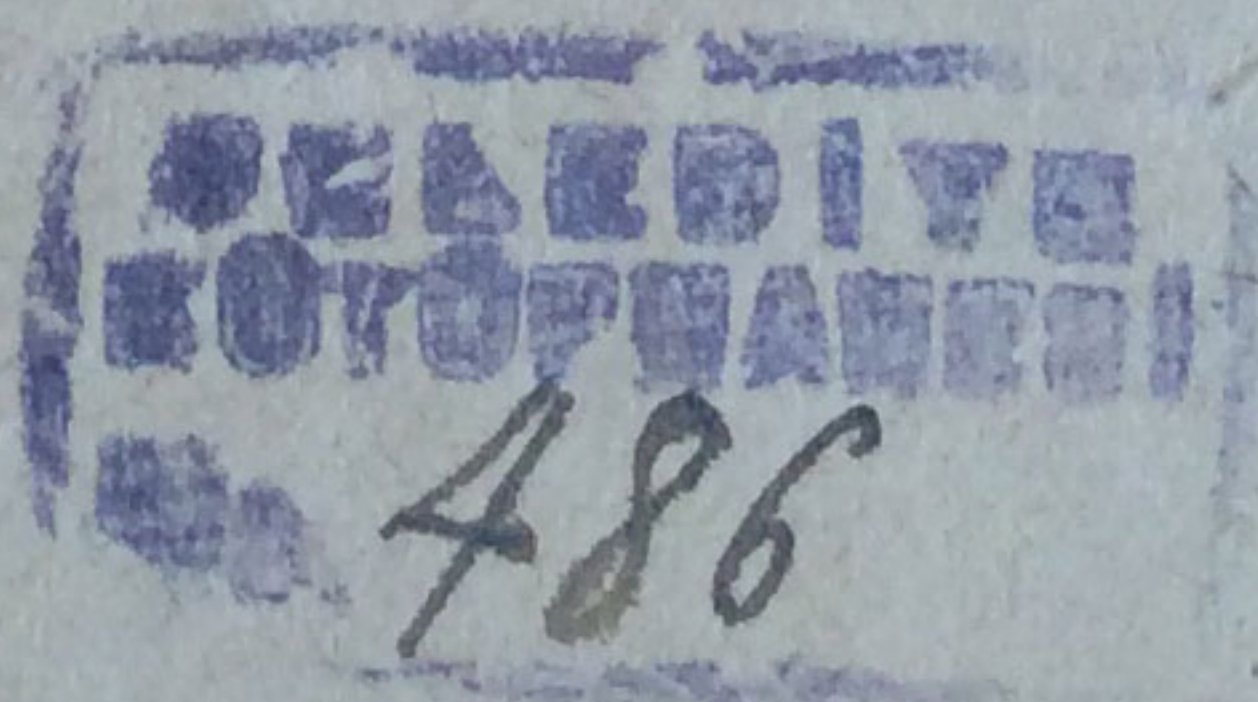
ارمنى مکتبلرنده تدريس اولنق اوزره معارف نظارت جليله سنك طبع و نشر
ایتمش اولدينى فهرستنده مندرج اولمشدر و معارف نظارت جليله سنك
رخصتنامه سيله طبع اولمشدر

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ն. Ճ. ԱՐԱՄԵԱՆ

1894

Ը Ն Ծ Ա Յ

ՈՂԲԱՑԵԱԼ ՀՕՐԵՂԲՕՐՍ II

ՄԻՔԱՅԷԼ ԱՌԱՆՁԱՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆԻ

ՍԻՐԱՍՈՒՆ ԶԱԻԱԿԱՑ

ՍԱՐՍԷՆԻ, ԱԼՊՐԻԿԻ, ԱՇԽԷՆԻ,

ԱՍՏՂԻԿԻ ԵՒ ԱՐՏԱԽԱՋԴԻ

ԽՈՐ Ի ՅԷՂՐԱՆ ԽԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ

Վ . Յ . Մ .

Ընթերցանութիւնը՝ մանկանց դիրիճ, սիրելի,
գբօսալի, հրահանգիչ ընելու դրութիւնը եւ ժամա-
նակին հետ բարեփոխելու պէտքը մեր ուշքը գրաւե-
լով՝ ներկայս հրատարակելու ձեռնարկեցինք:

Յուսանք որ մանկավարժ եւ դաստիարակի ի-
րենց օժանդակ պիտի ունենան զայս՝ իւրեանց խնա-
ւոցն յանձնուած մասաւ մանկանց միտքը մշակելու
եւ սիրտը կրթելու, ընդարձակելով ի հարկին ըն-
թերցարանիս կրթական, խրատական եւ գիտական
մասերը:

Վ Ա Հ Ր Ա Մ

Գիւղացի աղջիկը ինք կեր կուտար հաւերուն եւ սան
գործերը կատարելի վերջ, գիրքը կառնէր և կարդար :
Ով որ ընթերցումը կը սիրէ ժամանակէկը գտնէ կարդալու :

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ԿԱՄ

Սիրուն Զբօսարան

ԴՊՐՈՅՐ ԻՆՉ ԿԸՆԵՆ

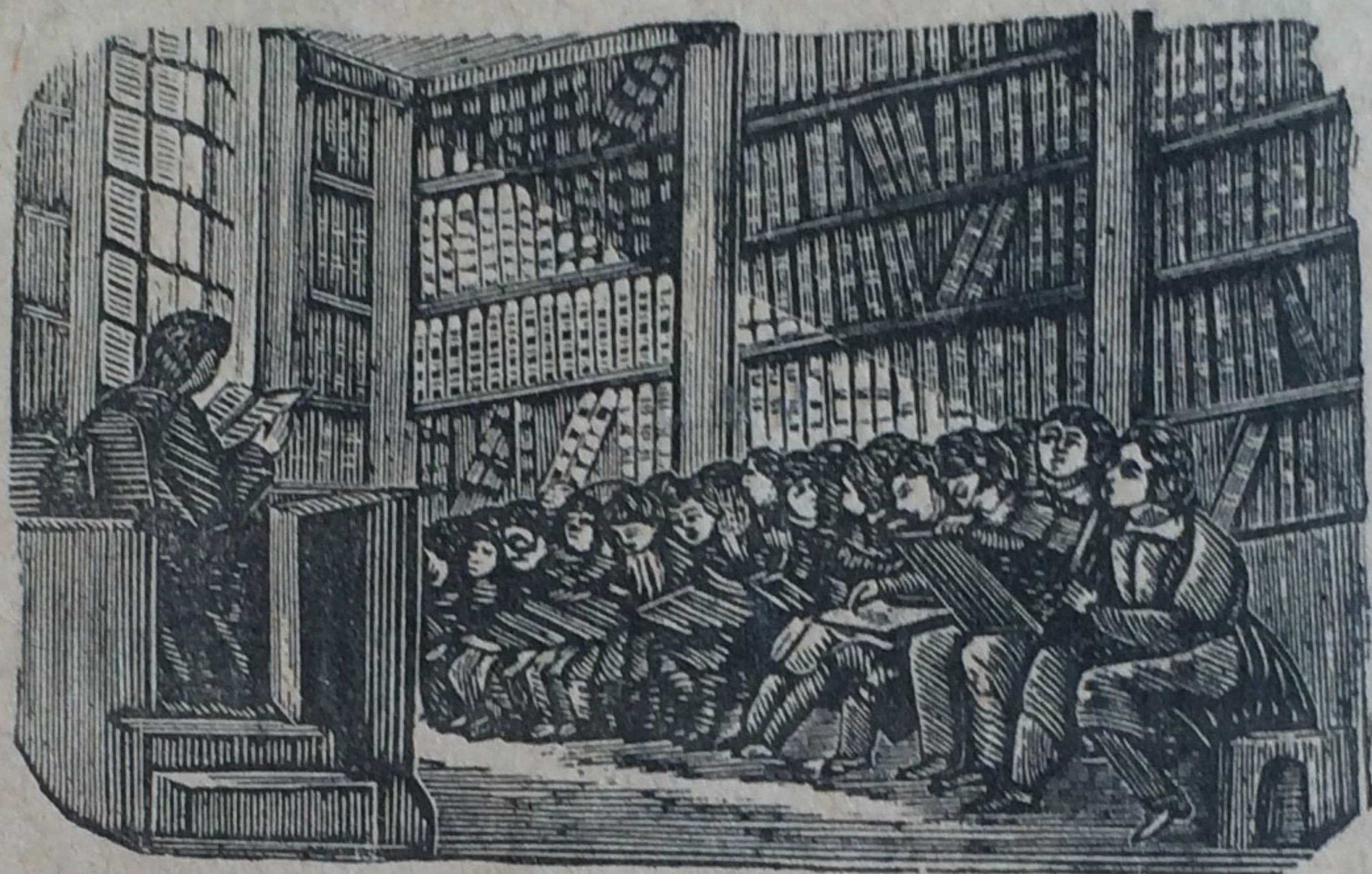
Յա կո բին հայ ըր ի բեն ը սաւ .
տը դաս, ըզ քեզ եղ բօ ըրդ հետ
դպ ըոց պի տի դր կեմ :

Դպ ըո ցը պի տի մը նաք մին չե
ե բե կոյ և ա պա մի ա սին տուն
պի տի դառ նաք :

Յա կոբ ու ըա խա ցաւ, բայց իւր
եղ բօր մէն ու զեց տե զե կա նալ թէ
դպ ըո ցը ի՞նչ կը նեն :

Երբ Ար սէն տուն դար ձաւ,
Յա կոբ ա նոր ձեռքէն բըռնե լով
հար ցուց.

— Եղբայր, դպրոցը ի՞նչ կը նեք:

Ար սէն պա տաս խա նեց. ա մէն
առաւօտ դպրոցը կը տեսնեմ շատ
տըղաքներ, որ երբ դաս տի առա կը
տեսնեն, կը բարեւեն և տեղերնին
կը նըստին. ես ալ ա նոնց պէս կը
բարեւեմ դաս տի առա կըս և իմ
տեղըս կը նըստիմ:

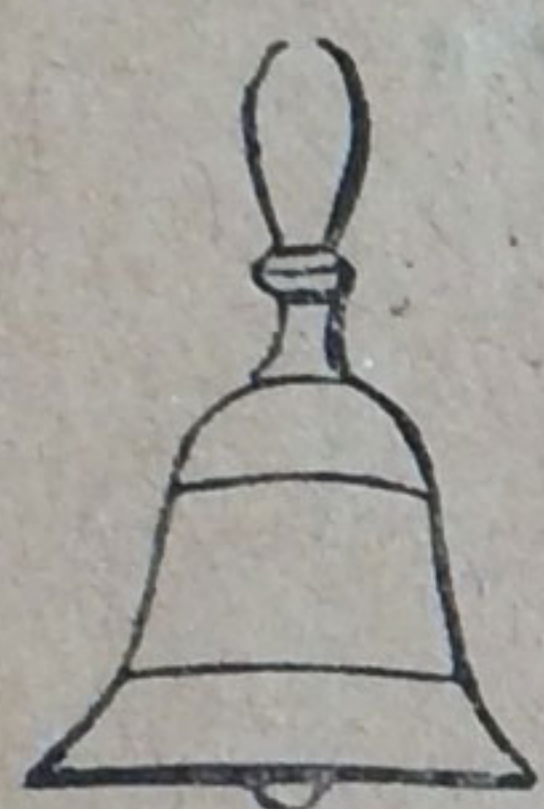
Յե տոյ ա դժգոյք կը նեմք և քիչ մը
վերջը դաս առնել կըս կը սիմք:

Դպրոցին մէջ կը սովորինք
կարդալ, գըրել և հաշուել:

Եր բե մըն կ'եր գեմք ու պատ կեր
կը գը ծեմք :

Դպ ըո ցին մէջ օրը եր կու ան գամ
կըզ բօս նուամք և զա նոս զան խա ղե ըով
կըզ բա ղիմք :

Խա ղե ըը դաս տի ա ըա կը կո ըո շէ :

Ձան գա կը խա ղի, դա սի
Ժա մե ըը մեզ կի մա ցը նե

Ով որ դասե ըը լաւ պատ
րաս տէ և դաս տի ա ըա կին
հը ըա ման նե ըը լաւ կա տա ըէ
ա մե նուն սի ըե լի կը լի նի եւ
պա տիւ կըս տա նայ :

Յա կոբ իր եղ բօ ըը ը սաճ նե ըըն
ու շադ ըու թեամք մը տիկ ը նե լէ
վերջ ոտ քի վը ըայ ե լաւ ու ը սաւ :

— Եղ բայր, ես ալ վա ղը քե գի
հետ դպ ըոց պի տի գամ, ես ալ
կար դալ կու գեմ սով ըիլ, ո ըով հե տեւ
հայ ըի կըս ը սաւ թէ՛ կար դա լը շատ
լաւ բան է :

— Լաւ ու լե մըն , վա ղը մի ա սին
եր թամբ գպ լոց ը սաւ Ար սէն :

Երկ լորդ օ լըն Ար սէն և Յա կոբ
մի ա սին գպ լոց եր թաւ ըս կը սան :

Յա կոբ իր խոս տու մը պա հեց և
կըր թու ելով, իւր հօ լը և ա մե նուն
սի լե լի ե ղաւ Ար սէ նին պէս :

ԿՐԹԵԱԼ ՇՆԻԿ

Տե սայ ես

Մէկ ջը նիկ,

Գա ռան պէս

Լիզ ւո լիկ :

Ի՛նչ փայ լուն

մ. չիկ ներ,

Ու պըզ տիկ

Թա թիկ ներ :

Որ չափ ալ
 Կըրթ եալ էր.
 Գի տե՞ս, գար
 Զեռք պագ ներ :

Կան չե ցի
 Քո վըս ե կաւ.
 Սի ըե ցի,
 Նըս տե ցաւ :

Երբ տե սայ
 Այս չը նիկ.
 Զար մա ցայ,
 Աղ բա՛ր ըիկ :

ՈՐՆ Է ԼԱԻ ՏՂԱՆ

ՈՐՆ Է լաւ տղան ,
 Ում պա տիւ կու տան .
 Եւ սի բեն զա նի ,
 Իբ բեւ պի տա նի :

—Այն տղան մի այն ,
 Որ պար կեչ տու թեան ,
 Պատ կեր մ'է սի բուն ,
 Հա ճոյ ա մե նուն :

ՈՐՆ Է լաւ տղան ,
 Ում պա տիւ կու տան .
 Եւ սի բեն զա նի .
 Իբ բեւ պի տա նի :

— Այն տղան մի այն,
 Որ աշխատու թեան
 ժա մե րն ան դա դար,
 Կ'աշխատի յօ ժար:

Ո՞րն է լաւ տղան,
 Ում պատիւ կու տան.
 Եւ սիրեն զանի,
 Իբրեւ պիտա նի:

— Այն տղան մի այն,
 Յետ աշխատու թեան,
 Դաշտ պար տեղ կեր թայ,
 Պարէ կը խայ տայ:

Ո՞րն է լաւ տղան,
 Ում պատիւ կու տան.
 Եւ սիրեն զանի:
 Իբրեւ պիտա նի:

— Այն է լաւ տղան,
 Ում պատիւ կու տան.
 Եւ սիրեն զանի,
 Իբրեւ պիտա նի:

ԱՂՔԱՏՆԵՐ

Սի բռն տը ղաս ,
 Եր բոր տես նաս
 Խեղճ աղքատ ներ ,
 Աչք մի գոցեր :

Պէտք է գիտ նալ ,
 Թէ թըշ ուառք ալ
 Մեր եղբարք են ,
 Մեզ կա րօտ են :

Հա գուստ ու տեստ ,
 Խեղճին պա հեստ ,
 Անօ թի ին՝
 Տո՛ւր հա ցա գին :

Ով որ խեղ ճեր
 Միշտ խը նա մէ,
 Հան գիտ օրեր
 Այն կան ցու նէ:

Տո՛ւր հինգ փա ըայ,
 Աս տուած կու տայ
 Քեզ հինգ հա ըիւր,
 Օր մի ալ բիւր:

Ով որ խեղ ճեր
 Միշտ վը ռըն տեր,
 Պա տառ մը հայ
 Ալ չէ գը տած:

Ար քա յու թեան
 Դու ռըն ան գամ,
 Ա նո ղոր մի
 Ա ռաջ գոց ուի:

Գը նա տես նել
 Այն ար ցունք ներ,
 Որ կը վա զեն
 Խեղ ճին աչքէն:

Ո զոր մե ցար ,
 Լը սէ ձայ նըն ալ .
 Քեզ կեանք մաղ թեց ,
 Աստ ուած լը սեց :

Սի րուն տ զայ ,
 Ով որ ըլլայ՝
 Թէ աղքատ է ,
 Անոր օգ նէ :

Պ Ա Ր Տ Է Ձ

Մենք պար տեղ մը ու նիւթի ,
 Հոն կայ պէս պէս ծաղիկ .
 Վար դըն է գեղեցիկ .
 Այն ինչ հոտ ա նու շիկ :

Պտ դա տու շատ ծառեր,
 Հայրըս ինքըն է տն կեր.
 Որք գար նան մէջ ծաղ կին,
 Պը տուղ տան ա մառին:

Վար դի պէս կար մրցած,
 Նուռ, ին ձոր ու կէռաս.
 Ա մէ նուռն հա մն ա նուռ,
 Մոռ ցանք տանձ, սա լոր, նուռ:

Կի բա կի մը այ գի,
 Հորըս ըսի գիս տա նի,
 Երբ հաս նին խաղող ներ,
 Այն հա բուստ ող կոյզ ներ:

Հայրըս ին ծի ը սաւ թէ,
 Կար դա լըդ լաւ սովրէ.
 Որ օգ նես միշտ ին ծի,
 Այս է պարտք որ դէ կի:

Ա մեն օր խե լօք եմ,
 Հա մա բըս լաւ սեր տեմ.
 Կ'աչ խա տիմ ու գըր եմ,
 Կեանքըն այս է լաւ գի տեմ:

Տ Ո Ւ Ն

Մեր տու նը նոր և գեղեցիկ է :
 Հայրըս նոր շինել տու աւ,
 որմնա գիր ներ և կան օգնա կան
 ներ ըով եւ հաս տատ պա տեր
 հիւսեցին :

Մեր տու նը և ընթ յարկ, վեց
 սենեակ և երկու մեծ սրահ ունի :
 Երեք սանդուղիս եւ մէկ
 խոհանոց ունի, որ մաքուր է :

Սեն եակներ ըն ու նին չոր սա կան
 պա տու հան. պա տու հան ներ կան
 որ վեց ա պա կի ու նին, կան ալ
 որ չորս ա պա կի :

Ա պա կի նե ըր շըր ջա նա կի մեջ
 առ նու ած են :

Սեն եակներ բուռն պա տե ըր ներ
 կու ած են :

Սը բա հի ա ուսա տա դին վը բայ
 նը կար ու ած են շատ գե դե ցիկ
 ծա դիկ ներ :

Տա նի քը ծուռ է. վը բան
 կըղ մին տըր շար ու ած է՝ տու նին
 մեջ ջուր չը վա գե լու հա մար :

Տու նին կա բա սի նե ըր նոր են.
 հա յե լին կը փայ լի. ես ա նոր մեջ
 նա յե լով գը լու խըս կը սանտ բեմ.
 հա յե լի ին շըր ջա նա կը ոս կե զօծ է :
 Պատ կեր նե բուռն շըր ջա նակ նե ըր
 սեւ են :

Վա բա գայր նե ըր ճեր մա'կ կը
 տաւ է շին ու ած են :

Ա թու նե ըր շին ու ած են ըն կու
 գենւոյ փայ տէ :

Կե ըա կու ըի ա ման նե ըը կլա-
յե կուած են :

Լաւ ան կո դին ներ ու վեր մակներ
ու նիմք :

Հայ ըըս շու կայ կ'եր թայ և մեր
ու տես տը կը հո գայ :

Մայ ըըս ալ տան գոր ծե ըը կը
կար գա դրե :

Իսկ մենք երբ տուն կ'եր թամք,
կ'ու տեմք կը խը մենք և հան գիտ կը
քը նա նամք :

Հայ ըըս ու մայ ըըս ու ըախ կը լի-
նին՝ երբ մենք ի ըենց խօսքը մը տիկ
կ'ը նեմք :

Մայ ըի կըս ք սաւ որ դուք եր-
ջա նիկ էք, աղքատ նե ըը յի շե ցէք
եւ ա նոնց օգ նե ցէք :

Ես իմ մօ ըըս խօսքը մը տիկ
ը ըի և աղքատ ներ ուն հաց տը ուի
եղ բայ ըըս ալ կա ըօտ նե ըուն
թուղթ ու գը ըիչ տու աւ :

ԵՐԳ ՓՈՔՐԻԿ ԵՐԱԺՇՏԱՅ

Օն, եղ բարբ, առ նեմք

նը ուա գա ըան նիս.

Կար գաւ մենք զար նեմք,

Սի ըուն եր գեր նիս:

Եկ էք, եր գենք, սի ըուն եր գեր նիս:

Եկ էք, եր գենք, սի ըուն եր գեր նիս:

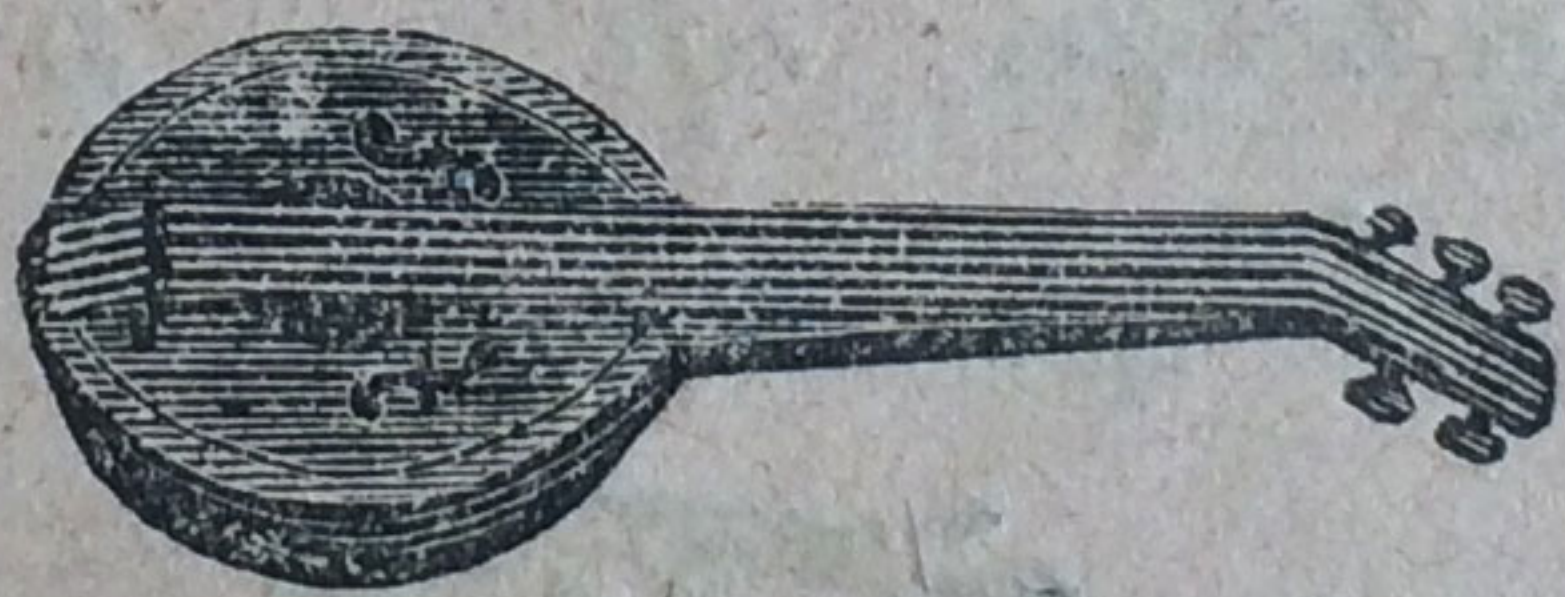
Թըմբուկ մը ու նիմք,

Շատ գեղեցիկ է.

Քա նի կը զար նեմք ,
 Նա ձայն կը հա նէ :
 Թըմ, Թըմ, Թըմ, Թըմ, Նա ձայն կը հա նէ :
 Թըմ, Թըմ, Թըմ, Թըմ, Նա ձայն կը հա նէ :

Փոք ըիկ ջու Թակ նիս ,
 Շատ լաւ լա բաժ ենք .
 Առ նեմք ա դեղ նիս ,
 Եր գեմք ու ա ծե նք :
 Պի, պի, պի, պի , Եր գեմք ու ա ծե նք :
 Պի, պի, պի, պի , Եր գեմք ու ա ծե նք :

Մեր սի բուռն տաւ իղ ,
 Զե նք մոռ նար քե զի .
 Թող լինի շաւ իղ ,
 Զայ նի կըդ մե զի :
 Տի, տի, տի, տի , ձայ նի կըդ մե զի :
 Տի, տի, տի, տի , ձայ նի կըդ մե զի :

Տէ սէք մեր սը ըինք ,

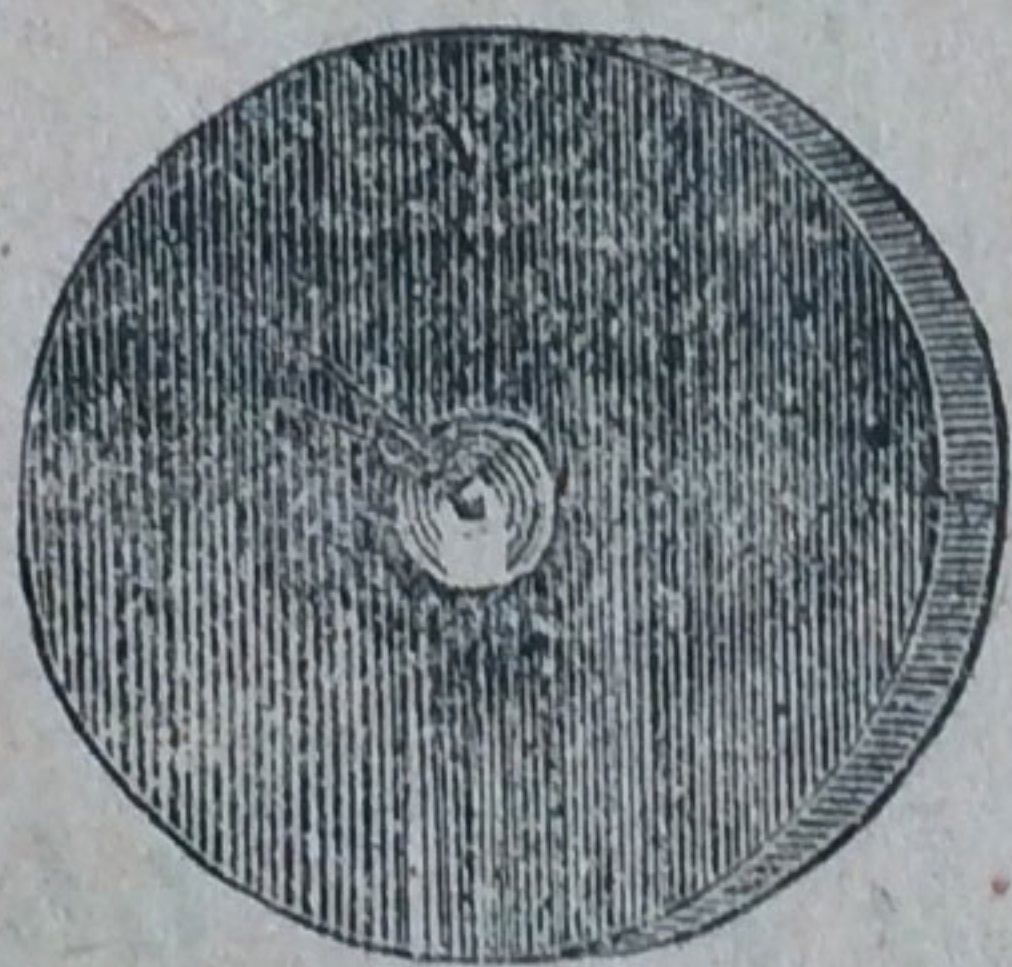
Հա մըր չը մը նար .

Մենք զա նի առ ինք ,

Սու լե լու համար :

Տիւ, տիւ, տիւ, տիւ, սու լե լու հա մար :

Տիւ, տիւ, տիւ, տիւ, սու լե լու հա մար :

Ծնծ դայն ցըն ծա լով

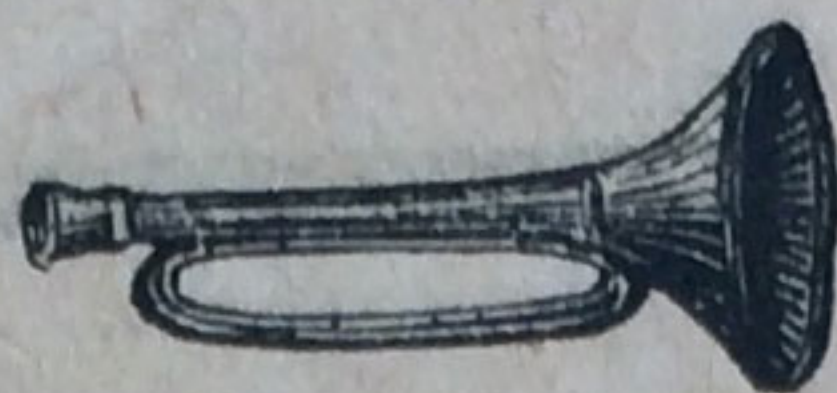
Կ'առ նեմք ձեռ քեր նիս ,

Ու ժով զար նե լով

Կեր գեմք ա մենք նիս :

Ծին, ծին, ծին, ծին, կ'եր գենք ա մենք նիս :

Ծին, ծին, ծին, ծին, կ'եր գենք ա մենք նիս :

Փողեր նուս գոռ ձայն
 Մեզ քաջալեր է.
 Ով որ սիրէ զայն,
 Թող լաւ մը լըսէ:
 Թըռռ, Թըռռ, Թող լաւ մը լըսէ:
 Թըռռ, Թըռռ, Թող լաւ մը լըսէ:

Եկ էք եղբայրներ,
 Դաշնա կիւն վըրայ,
 Շարժե՛ք մեր մատներ:
 Թող լաւ մը գոռայ:
 Տօ, ֆա, ը, սի, Թող լաւ մը գոռայ:
 Տօ, ֆա, ը, սի, Թող լաւ մը գոռայ:

ԲԱՐԻ ՏՂԱՅՆ

Բարի տը զայն ա մեն առաւօտ
 և երեկոյ ծունկի վըրայ գալով
 կ'ըսէր հետեւ եալ ա զօթքը :

Հա՛յր մեր որ յերկինքս ես,
 Սուրբ եղիցի ա՛նունքո՛ւ ,
 Եկեսցէ արքա յու թիւնքո՛ւ ,
 Եղիցին կամօքքո՛ւ ,
 Որ պէս յերկինքս և յերկրի :
 Զհաց մեր հա՛նա պազորդ
 Տուր մեզ այս օր :
 Եւ թող մեզ ըզպար տիս մեր ,
 Որ պէս եւ մեք թո զուժք մե ըոց
 պարտա պա՛նաց :
 Եւ մի՛ տա՛նիր
 Ըզ մեզ ի փոր ձու թիւն ,

Այլ փրկ կեա՛ ըզ մեզ ի չա րէ :
 Զի քո է ար քա յու թիւն և զօ լու,
 թիւն և փառք յա լիտ եա նըս ա մէն :
 Տէր իմ, տուր ինձ ի մաս տու թիւն,
 Հօ րըս, Մօ րըս յա ջո զու թիւն :

ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԱՆԲԱՂԴՈՒԹԻՒՆ

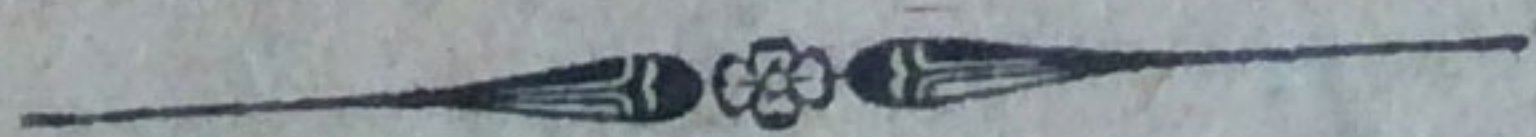
Երբ հո զա գոր ծը չու նի եզ, ա րօր
 եր բէք չեմ ա սեր նորա բաղ դա լոր,
 երբ ապ րանք ու փող չու նի խա
 նու թ պան
 Նա ալ է ան բաղդ, թըչ ուառ բա
 լա կան .
 Բայց երբ մեր տը զան չեր թայ
 վար ժա տուն,
 — Այս է ա մե նէն մեծ
 ան բաղ դու թիւն :

Դ Պ Ր Ո Յ

Գառ նիկ իր հօ ըը հար ցուց .
 Հա՛յ ըիկ , կը խնդ ըեմ ,
 Ըսէ ինձ , տես նեմ ,
 Ինչո՞ւ ա մեն օր
 Եղ բայ ըրս Գրի գոր
 Կա նուխ կեկ կ'եր լայ ,
 Եւ ո՞ւր կ'եր թայ նա .
 Ինչո՞ւ մին չե ճաշ
 Տու նը չը դառ նար :

Բա ըի հայրը պա տաս խա նեց .
 Աչ քիս լո՛յս , եղ բայ ըրդ
 Ա մեն ա ռաւօս
 Կա նուխ կեկ դըպ ըոց
 Կը վա գէ կ'եր թայ ,
 Եւ մին չեւ ի ճաշ
 Այն տեղ կը մը նայ :
 Հոն կ'եր թան նոյն պէս
 Եւ շատ մա նուկ ներ ,
 Նո բա ըն կեր ներ ,
 Նո քա հոն կ'եր թան
 Որ կար դալ սով ըին
 Եւ յե տոյ բա ըի ,
 Խե լօք մարդ լի նին :

ԲԱՐԻ ՏՂԱՅՆ

Ա, մեն մարդ տես նեւ կ'ու գէր
Սեդրակի տը զայն. ա մեն ծը նողք
ի բենց որդ ւոց կ'ը սէ ին.

Տղա՛ բըւ, դի տե ցէք Սեդրա կի
տը զուռն քա զա քա վա բու թիւ նը,
ծնո զա սի բու թիւ նը և ե կե զե,
ցա սի բու թիւ նը:

Տե սէք, ա մեն մարդ բա ըի տը
զայ կը կոչէ Սեդրա կի տը զայն՝ փոշ
խա նակ ա նոր ա նու նը տա լու:

Երբ դուք ևս ա նոր օրի նա կին
հե տե լիք, ք սաւ Յով հան նէս իր
որդ լո ցը, ես ալ ձե զի պի տի ը-
սեմ աս կից վեր ջը բա ըի Խաչիկ,
բա ըի Սա հակ, բա ըի Սար գիս. և
գիտ ցած ե ղիք, ով որ բա ըի լի-
նի, ա մե նուն սի ըե լի կը լինի:

Անց եալ օր բա ըի տը դուն հայրը,
Սեդրակ, պատ մեց թէ՛ իւր որ գին
ա մեն առաւօտ կանուխ ան կող նէն
կ'ել նէ, ձեռ բե ըը, երեսնե ըը, ալ
ռա նե ըը և ա կանջ նե ըը կը լու այ:

Գլու խը կը սանտրե, թաչ կի նա
կով քի թը կը մաքրե. կը ջա նայ որ
հա գուստ ները չաղ տո տին և մե-
լան չը թափի իւր վըրան: Գիր բե ըն
ու տետրակ նե ըն այն պէս մա քուր
կը պա հէ որ ա մեն մարդ կը զար-
մա նայ:

Բան մը ե թէ ու զէ մէ կէ մը,
«Ե թէ կա ըե լի լէ չը նորհ ք ըէք կամ
խնդրեմ տու էք» կ'ըսէ, և ինչ որ
տան կամ առ նէ «Շն որ հա կալ

եմ, կը պա տաս խա նէ :

Յով հան նէս՝ իւր որդւոց բա ըի տը դուն հօ ըը ը սած նէ ըը պատմե լէ վերջ, հար ցուց. խա չիկ, բա ըի տը դայն ձեր դըպ ըո ցը կուգայ. ը սէ՛ տեա նեմ, դըպ ըո ցին մէջ ի՞նչ պէս կը կե նայ, դա սե ըն ալ լաւ կը պատ ըաս տէ՞ :

— Հայ ըիկ, պա տաս խա նեց խա չիկ, բա ըի տը դայն ա մեն ա ուայւօտ դըպ ըոց կու գայ՝ և դա սե, ըուն կ'աչ խա տի, աղ մուկ չը հա ներ, իւր ըն կեր նէ ըուն հետ գէշ չը վար ուիր, իւր դա սե ըը լաւ կը

պատ ըստ տէ եւ շատ ա ղէկ կը
կար դայ : Որ մը ի ընն հար ցու ցինք
թէ ի՞նչ պատ ճաւաւ մենք քեզի
պէս չեմք կա ըող լաւ կար դալ :

— Այս պէս պատասխանեց մեզ
բա ըի տը ղայն . “ չեմ գիտեր թէ
դուք ի՞նչ պատ ճաւաւ չեք կըր նար
ինձ պէս կար դալ . բայց ես սա միայն
գիտեմ որ , երբ դաս տի ա ըս կը
դաս կու տայ , մեծ ու շաղ ըու թեամք
մտիկ կ'ընեմ , եւ առած դասս ան մի
ջա պէս կը կար դամ եւ դասս տու ին
ը սած նե ըր կը յի չեմ :

Ես եւ իմ մի քանի ընկերներ ըս
փոր ձով տե սանք որ բա ըի տըղուն
ը սած նե ըր ճիշդ է ին :

Հայ ըր , Սա հա կին դառ նա լով
ը սաւ . դու յե տոյ պի տի պատ
մես թէ՝ բա ըի տը ղայն ե կե ղե
ցին ի՞նչ պէս կը կե նայ :

ՁԱԻԿՆ ՈՒ ԳՈՐՏԸ

Գորտ մը կ'ելնէ լճակէն, ցատկերով ցատկերով կ'երթայ կը հասնի ծովեզերքը, հոն կենալով կը նայի, կը տեսնէ որ արծաթի գուլնով ձուկեր կ'անցնին կը դառնան ծովու մէջ. « քեզի կ'ըսեմ, կը պողայ ձուկերէն մէկուն. կեցիր, կեցիր, մէկտեղ ճամբորդութիւն ընեմք. ինչ որ ձեռք ձգեմք, կէսը քեզի կէսը ինծի, ես ալ քեզի պէս ամեն տեսակ լողալու կերպը գիտեմ, ծովն ալ կրնամ չողալ. կեցիր, ես ալ բովդ գամ ու մէկտեղ երթամք »:

Բայց ձուկը կ'ըսէ, մի՛ աշխատիր տեղդ կեցիր:

ԱՌԱԿԱԻՈՐ ԳԱՆՔ

Գիրքը մէկ ծառ՝ վրան կեռաս .
 Երբոր ձեռքդ առնուս կարդաս ,
 Միայն տերեւ չը դարձնես .
 Նայէ պտղին համը առնես :

ԵՐԿՈՒ ՃԱՄԲՈՐԴՆԵՐ

Երկու ճամբորդներ ձիւնէն ցուր
 տէն փախած , կ'երթան պանդոկ մը
 կը մտնեն :

Պանդոկապետն ասոնց համար
 լսւ կրակ մը կը վառէ , որպէս զի
 տաքնան :

Երկու ճամբորդները տեսնելով
 կրակը , կ'ուրախանան և անոնցմէ մէկը
 կրակին այնչափ կը մօտենայ , որ այրե-
 լուն բան չը մնար , ու կըսկսի պօռալ ,
 ա՛յ , այս ինչ կրակ է , քիչ մնաց պիտի
 այրէր զիս :

Իսկ միւս ընկերը չորս հինգ ոտք
հեռուն կեցած, ձեռքերը կ'երկնցնէ
ու կ'երկնցնէ եւ չը կրնար տաքնալ,
ձեռքերն և ոտքերը գրեթէ սառած
կը պօռայ, է'հ, այս ի՞նչ տեսակ կրակ
է, ձիւնէն աւելի կը սառեցնէ զիս :

Պանդոկապետը կը հասնի, և տես-
նելով անոնց միճակը, խնդալէն ուժը
կը կտրի :

Մեկուն կ'ըսէ. դու քիչ մը հե-
ռու կեցիր որ չայրիս, իսկ միւսին կը
սէ. դու ալ քիչ մը առաջ եկուր որ
չը սառիս :

Կրթեալ տղայք այսպէս չեն վար-
ուիր :

ՔԱՂԱՔ ՄԸ

Ասիոյ մէջ կար պարսպապահ տեւ
խիստ ամուր քաղաք մը, որ շինել
տուած էր Շամօ անուան մէկը :

Այս քաղաքին դրանը վրայ խոշոր
գրերով **ԸՆԵԼ** գրել տուած էր, եւ օ-
րէնք էր որ այս դռնէն ներս ո՛վ որ
մտնէր, պէտք էր յանձն առնուր ընել
ինչ գործ որ իրեն յանձնուէր :

Ամեն մարդ հոն լռիկ փնջիկ մինչև
երեկոյ կ'աշխատէր և հանգիստ կ'ապ-
րէր. ամեն մարդ իւր պարտքը և գոր-
ծը գիտէր ուրք ուրոշուած էին. հոն
ծոյլերը չէին կրնար ապրիլ, և քաղաքը
թողելով դուրս կ'ելնէին. խօսելը կար-
ծես արդիւոյւած էր :

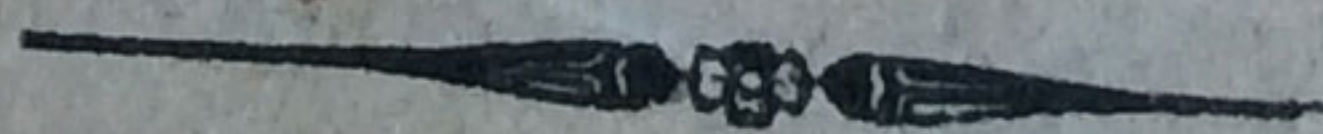
Տղայք, ծոյլերէ հեռացէ՛ք, լռիկ
փնջիկ դասերնիդ սորվեցէք :

Ա Ն Ձ Ր Ե Ի

Անձրեւ, անձրեւ, եկ, արի,
Բուսցո՛ւր ցորեն ու գարի,
Բուսցո՛ւր ծաղիկ, կանանչ խոտ,
Աւլէ՛ փոշի, մաքրէ՛ օդ :

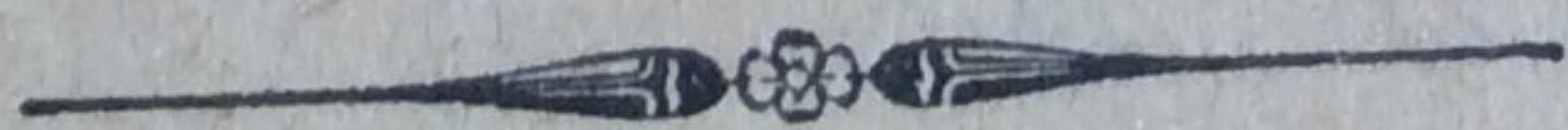
Անձրեւ, անձրեւ, ե՛կ բարի,
Գալըդ ամենուս բարի :

ԳԱՌՆԻԿ ԵՒ ՄԱՅՐԸ

- Ինչո՞ւ կուլաս, խեղճ Գառնիկ .
 — Շատ ծեծ կերայ ես, մա՛յրիկ :
 Քեզ ո՞վ ծեծեց, իմ Գառնիկ .
 — Կախարդ պառաւ մէկ կնիկ :
 Ինչո՞ւ ծեծեց քեզ, Գառնիկ .
 — Կայի ծառի տակ, մայրիկ :
 Ինչո՞վ ծեծեց քեզ, Գառնիկ .
 — Մէկ մեծ փայտով, իմ մայրիկ :
 Ո՞ւր տեղիդ զարկաւ, իմ Գառնիկ .
 — Թաթիկներուս, ո՞վ մայրիկ :
 Ի՞նչպէս լացիր դու, Գառնիկ .
 — Մէ՛ մէ՛ մէ՛ մէ՛, իմ մայրիկ :

ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Գէորգ դեռ չէր գիտեր թէ ար-
ձագանգն ի՞նչ է : Օր մը դաշտը անտա-
ռի մը մօտ խաղալու ատեն պօռաց .

Հօ՛, Հօ՛, եւ նոյն բառերը լսեց
քովի անտառին մէջէն, Հօ՛, Հօ՛.

Գէորգ զարմանալով կրկին պօռաց.
Հօ՛, Հօ՛. նորէն նոյն ձայնը լսեց. Հօ՛, Հօ՛:

Այս անգամ Գէորգ կարծելով թէ
քովի անտառին մէջ տղայ մը պահու-
տած է, հարցուց .

— Ո՞վ ես .

Անտառին մէջէն խկոյն նոյն ձայ-
նը լսուեցաւ :

— Ո՞վ ես .

Այն ատեն Գեորգ բարկանալով
կոչեց .

— Խէ՛նդ .

Նորէն լսուեցաւ . — Խէ՛նդ .

Դո՛ւ ես ,

— Դո՛ւ ես :

Գէ՛շ ես .

— Գէ՛շ ես .

Այսպէս շարունակուեցաւ . ինչ որ
Գեորգ կ'ըսէր , նոյն բանն անտառին
մէջէն կը լսէր :

Վերջապէս արձագանգն յաղթեց ,
որովհետեւ չդադրեցաւ պատասխանել :

Գեորգ սաստիկ բարկացած , ըսկը
սաւ անտառին ամեն կողմը վազել եւ
պահուրտած տղայն գտնելու աշխատիլ :

Բայց ամեն կողմ փնտռելէ վերջ
մէկը չը կրցաւ գտնել :

Գեորգ յաւաքուած , բարկութենէն

աչքերը լեցուած, յողնութե՛նէն ոտ-
ժերը ցաւած, տուն գնաց և իր մօրը
գանգատեցաւ որ անպիտան տղուն մէ-
կը անտառին մէջ պահուըտեր, իրեն
նախատական խօսքեր ըսեր էր :

Խելացի մայրն անմիջապէս հասկը-
նալով որ տղայն խաբուէր է արձագան-
գէն, ըսաւ անոր .

Տղաս, ինքզինքդ կ'ամբաստանես,
վասնզի ըսածներդ պարզապէս քու
խօսքերուդ արձագանգն են : Թէ որ
անտառին մօտ քաղաքավար խօսքեր ը-
սէիր, նոյն խօսքերը պիտի լսէիր : Աշ-
խարհս այսպէս է, տղաս, մենք ուրիշ
ներուն հետ ինչպէս վարուիմք, անոնք
եւս մեզ հետ այնպէս կը վարուին :

Տղաքս, բարի ըլլանք, բարիք ընեմք
որպէս զի ուրիշներէն ալ բարիք կարե-
նանք ըսպասել :

ԹԻԹԵՌՆ ԵՒ ՄԱՆՈՒԿՆ

ՄԱՆՈՒԿՆ

Ըսէ՛ ինձի ի՞նչ բանով
 Կ'ապրիս թիթեռդ իմ սիրուն,
 Ամբողջ օրդ խաղերով
 Կ'անցունես, չգգաս յոգնութիւն :

ԹԻԹԵՌՆ

Սիրուն կանանչ խոտին մէջ
 Կեանք կը վարեմ անուշիկ,
 Մաղկանց քույմուկներն անոյշ
 Իմ կերակուրս է միակ :

Բայց իմ կեանքս խիստ կարճ է՝
 Հազիւ օրուան չափ երկար .
 Բարի եղի՛ր, ո՛վ մանկիկ ,
 Խնայե՛ղիս , ձեռք մի՛ տար :

Վ Ա Ր Դ

Զիս ամենքը կը կոչեն
 Ծաղիկներու թագուհի,
 Որովհետեւ իմ ծաղիկս
 Սիրուն գոյն ու հոտ ունի :

Թէեւ կանաչ իմ թուփը
 Շատերու ձեռք կը ծակէ ,
 Բայց այս անմեղ յանցանքը
 Ինձ ամեն մարդ կը ներէ :

ԱՌՈՂՋՆ Ո՛Վ Է

Յոժսէփ օր մը իր Եղբօրը հար-
ցուց . Եղբայր, մեր ընկերներուն մէ-
ջէն ո՞վ առողջ է :

Եղբայրը պատասխանեց . Առողջը
այն է որ ցաւ մը չունի, իւր ձեռքը,
գլուխը, ոտքը կրնայ գործածել մեծ
ղիւքութեամբ . ախորժակ ունի ուտելու
և համ կառնէ, տկար չէ, կրնայ
վազել, խաղալ, աշխատիլ, ուրախա-
նալ և զուարճանալ :

Յոժսէփ աւելցուց . ազնիւ Եղ-
բայրս, ի՞նչ ընելու է որ մարդս ա-
ռողջ լինի ու մնայ :

Նա ալ պատասխանեց . պէտք է
կերակուր ուտել, շարժումներ ընել եւ
հանգիստ առնուլ :

Շարժումներուն ամենէն լաւն է
աշխատութիւնը :

Լաւագոյն հանգիստն է քունը :

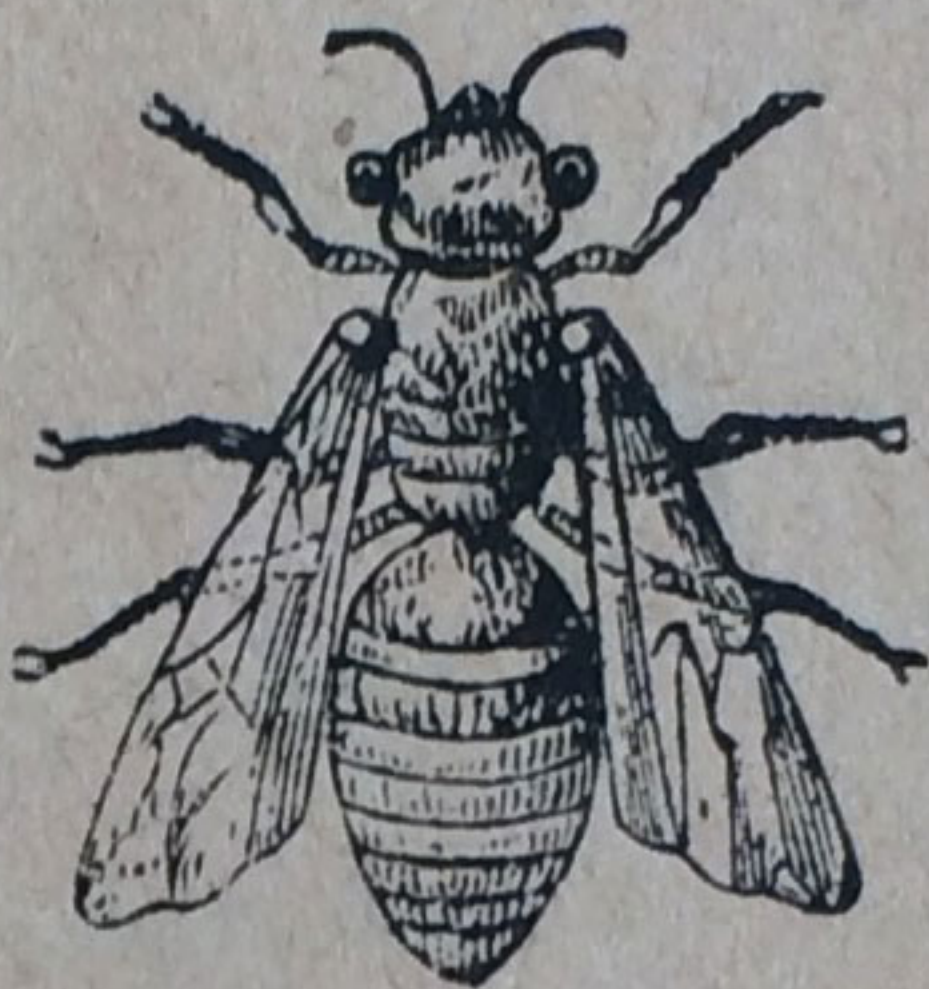
Բնաւ բարկանալու չէ, սպարապ-
մտածումներով միտքը տանջելու չէ :

Շատ խմելու, շատ ուտելու, շատ
վազելու չէ :

Վազելէ և տաքնալէ վերջ, ջուր
խմելու չէ:

Քրտնած ատեն վերարկուն հանե-
լու չէ:

Գէշ օդ ծծելու չէ, պաղ առնե-
լու չէ:

ՄԵՂՈՒ

Հա՛, ծագեցաւ արեգակը,
Հա՛, ծաղկեցաւ մանիշակը,
Մեղուն թողուց իր փեթակը,

Տը՛ղտըղալով, տը՛ղտըղալով:

Մեղուն թռաւ ծաղկէ ծաղիկ,
Մեյր առաւ քաղցր անուշիկ,
Մոմը տարաւ հոտոտ լուսիկ,

Պըսպըսալով, պըսպըսալով:

Անու չ մեղրը՝ մանր տղոց,
Դեղին մոմը՝ ամեն սրբոց:

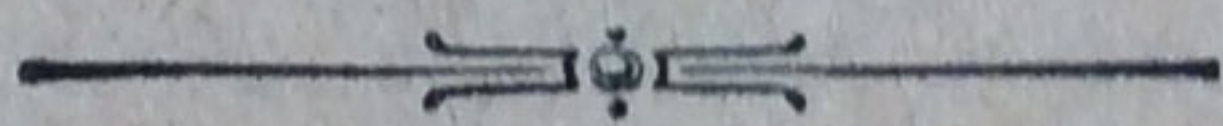
ՆԱՊԱՍՏԱԿ

Մի՛ վազեր ա՛յսչափ արագ ,
 Ի՛մ աղւորիկ նապաստակ ,
 Շատ փոքրիկ ես տակաւին ,
 Թաթիկներըդ կը յոգնին :

Մի՛, մի՛ այդպէս վեր ցատկեր .
 Սրտիկս թուռնդ մի հաներ :

Նստէ քովիկս, սիրունիկ ,
 Ուր բացուին բիւր ծաղիկ ,
 Նստէ եւ քեզ հաց բրդեմ ,
 Շաքարեղէն կերցնեմ :

Մինչեւ մեծնաս բաւական ,
 Նապաստակ ի՛մ սիրական ,
 Վերջը կերթաս դու պարտեղ ,
 Ոսոռոստելով լաւապէս :

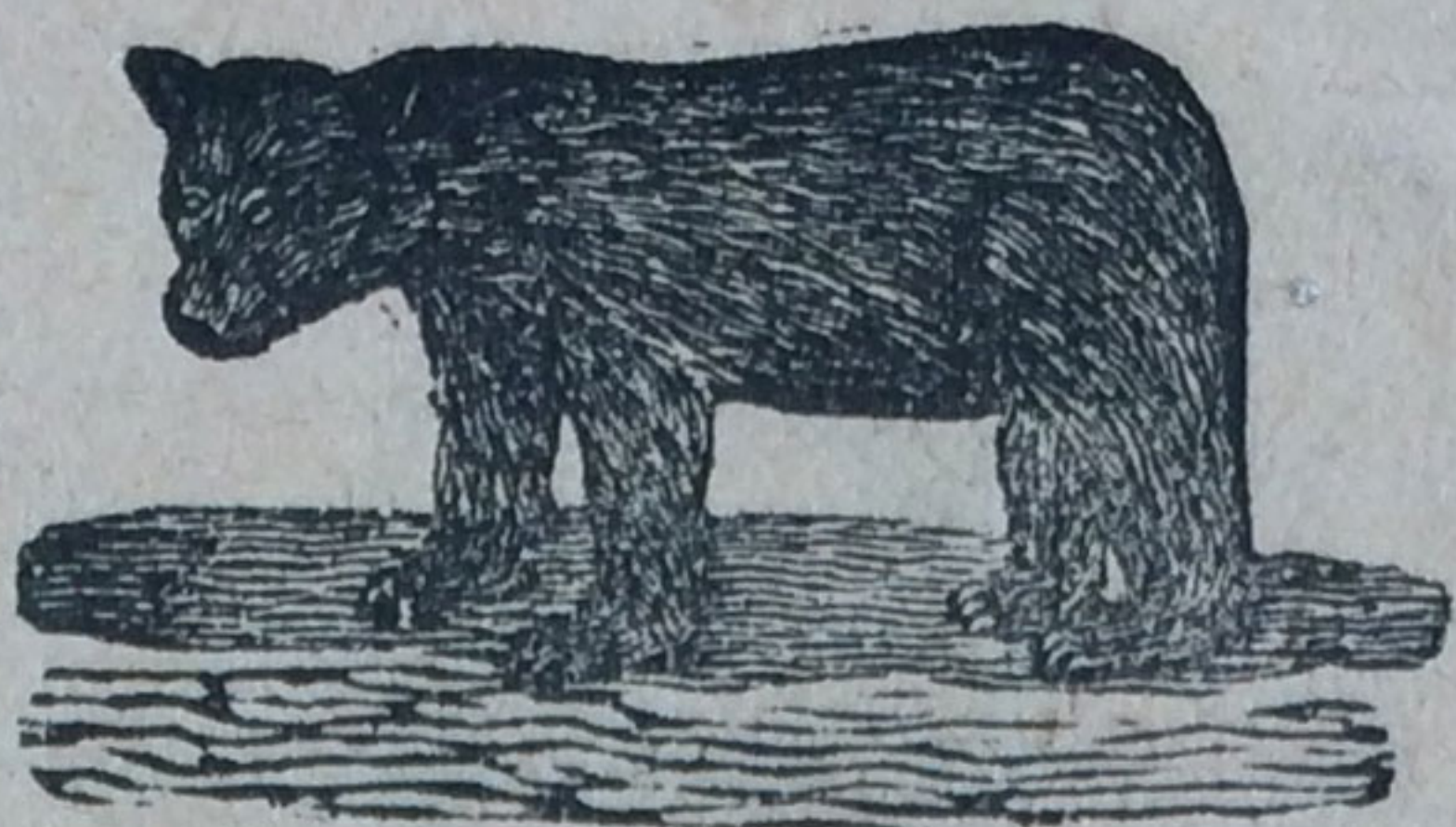

ՅԱՓՐՈՒԿ

Իմ թուփերըս փարթամ չեն
 Եւ ոչ ծաղիկս փառաւոր .
 Բայց անոյշ հոտըս կ'առնեն
 Ամեն մարդիկ հեռաւոր :

Այս պատճառաւ կրնաք դուք
 Յափրուկ գանել ամեն տեղ,
 Փունջերու մէջ պարզ անշուք
 Կամ պարտիզաց մէջ շքեղ :

ԵՐԿՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄ ԵՒ ԱՐՁԸ

Երկու բարեկամ միասին կ'երթային. ճանապարհին անոնց արջ մը պատահեցաւ, որ զիրենք փորատել կ'ապառնար:

Անոնցմէ մէկը տեսնելով արջին գայլը, անմիջապէս ծառը ելաւ իւր ընկերոջ իմաց չտալով. իսկ միւսն անմիջապէս յիշելով թէ արջը մեռեալներուն չմնասէր, գետնի վրայ ընկաւ և մեռելի պէս պառկեցաւ իւր շունչը բռնելով:

Արջը մօտեցաւ, բերանը մարդուն բերնին և ականջներուն վրայ դրաւ, և տեսնելով որ շունչ չելներ, մեռած կարծեց և հեռացաւ:

Այն ատեն ծառին վրայ ելնող ընկերը վար իջնելով հարցուց. բարեկամ, արջն ականջէդ ի՞նչ ըսաւ. ընկերը պատասխանեց. արջը խրատեց զիս որ առանց փորձելու մէկը բարեկամ չը համարիմ ինձի:

Գ Ա Ռ Ն Ո Ւ Կ

Սիրուն, անմեղ իմ գառնուկ,
Բուրդըդ սպիտակ ու փափուկ,
Դաշտ վազելով ու արօտ,
Մօրդ կը քաշես կարօտ :

Մի՛ լար, գառնուկ սիրական,
Փոքրիկ տըղու դու նման,
Կուգայ մայրըդ, հետը շատ
Կը բերէ բեզ անուշ կաթ :

Փ Ո Ր Ե Ւ Ա Ն Դ Ա Մ Ք

Այս քանի մէկ ջանանք յոգնիմք
Հազար կերպով մե՛նք աշխատինք,
Ու դու միայն դու անկուշտ փոր
Կըլլես տանիս քու ծոցդ խոր,
Մեր պատրաստած կերակուրներն :

Այսպէս ըսին օր մ'անդամներն,
 Ձեռք, ոտք, բերան, աչք կ'ըսէին,
 Ամենքս եղեր եմք իւր գերին,
 Իսկ ինքը ծոյլ ծոյլ կը կենայ,
 Մեզի եւ ոչ մաս մը կուտայ.
 Ասկէ վերջն ալ չեմք աշխատիր,
 Դու քու գլխուդ ճարը գտիր:
 Այս ըսելով մէկ բերան,
 Բանէ գործէ ետ կեցան:
 Փորուն խիստ ծով բռնել տուին,
 Բայց ցաւն ընկաւ իրենց վրանին.
 Բոլոր մարմին թառամեցաւ,
 Ո՛չ ձեռք շարժիլ ո՛չ ոտք կրցաւ:
 Երեսներուն գոյնը նեւեց,
 Աչքերուն լոյսը կաթկթեց:
 Այն ատեն լաւ մը հասկըցան
 Թէ որչափ փորն էր պիտուան:
 Որ սնունդն նախ ինք քաշելով,
 Վերջն ամենուն ծածուկ ճամբով,
 Կը դարձնէ կուտայ եղեր,
 Չէ թէ անգործ ու ծոյլ նստեր:
 Դուք ալ անդամք էք ժողովուրդք,
 Եւ ստամոքս են վարչութիւնք:

ՃԳՆԱԻՈՐՆ ՈՒ ԱՐՁԸ

Այրի մը մէջ կը բնակէր Ճգնաւոր մը, որ ոչ աղգական ունէր և ոչ մերձաւոր. անտառին խորը միւս մինակ քաշուած կ'ապրէր և տարիներով մարդու երես չէր տեսած:

Խեղճ Ճգնաւորը օր մը այս կեանքէն ձանձրացած՝ կը թողու այրը եւ կ'երթայ մօտակայ անտառին խորը ընկեր մը գտնելու:

Այն մ'ալ յանկարծ դէմն արջ մը կ'ելնէ. աւառի Ճգնաւորն՝ վախէն տարաւաժելով ողջուն տամ քեզ, արջ իմ բարեկամ, կը պօռայ, եւ մինչ գետինը կը ծռի, արջն ալ նոյն բանը կ'ընէ եւ բարեւը կ'առնու:

Այսպէս երկուքն ալ նոյն ատեն
սիրով իրարու բարեկամ կ'ըլլան եւ
կ'երթան լեռներ , ձորեր պարտիկ :

Յայտնի է որ մարդս արջէն տկար
է . ուստի մեր ճգնաւորն ալ յոգնե-
ցաւ արջէն առաջ ու սկսաւ ետ մնալ :

Երբ արջը տեսաւ մարդուն յոգ
նիլը , եկու քիչ մը պառկէ սա ծառին
տակ , եւ ես քեզի պահապան կը կե-
նամ , ըսաւ :

Ճգնաւորն ալ խիստ յոգնած , հը-
նազանդ ելու ալ վարժուած , երկնցուց
ոտքերը ու պառկեցաւ խոտերուն վրայ .
արջուկն ալ քովիկը նստաւ . ասդիէն
անդիէն յանկարծ ճանճ մը եկաւ տըղ-
տըղալով , եւ ճգնաւորին քթին վրայ
կեցաւ :

Արջուկն այս որ տեսաւ՝ աչքերը
բանալէն՝ թաթովը մէկդի քշեց որ եր-
թայ . ճանճը թը՛ռ ըրաւ փախաւ , ու
նորէն թռչելով իջաւ մարդուն քթին
վրայ նստաւ , այն ատեն արջը ելաւ ,
երկու թաթով խոշոր բար մը առաւ ,

եւ եկաւ մարդուն քով կամացուկ մը
կեցաւ :

Ըսաւ մտքէն « կեցի՛ր , կեցի՛ր ան-
զգամ , ես քու հախէք հիմա կուգամ : »

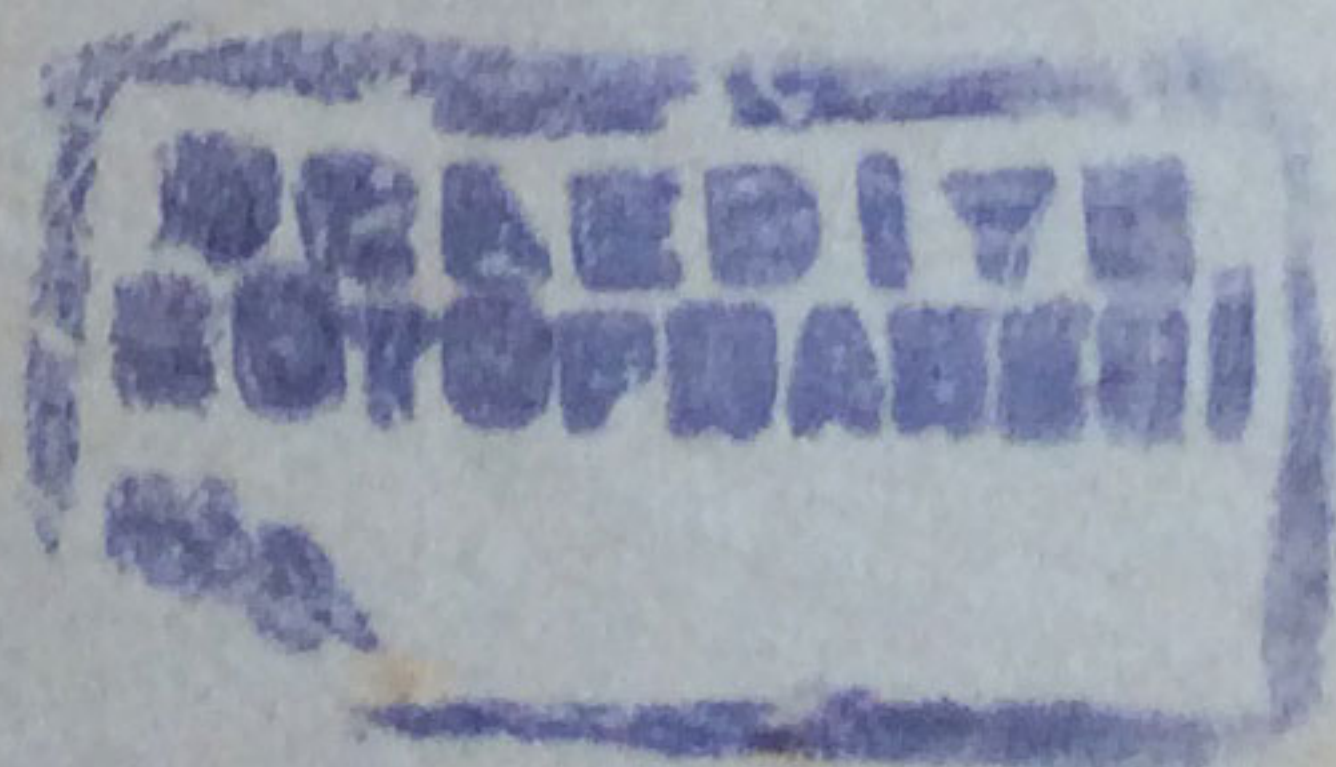
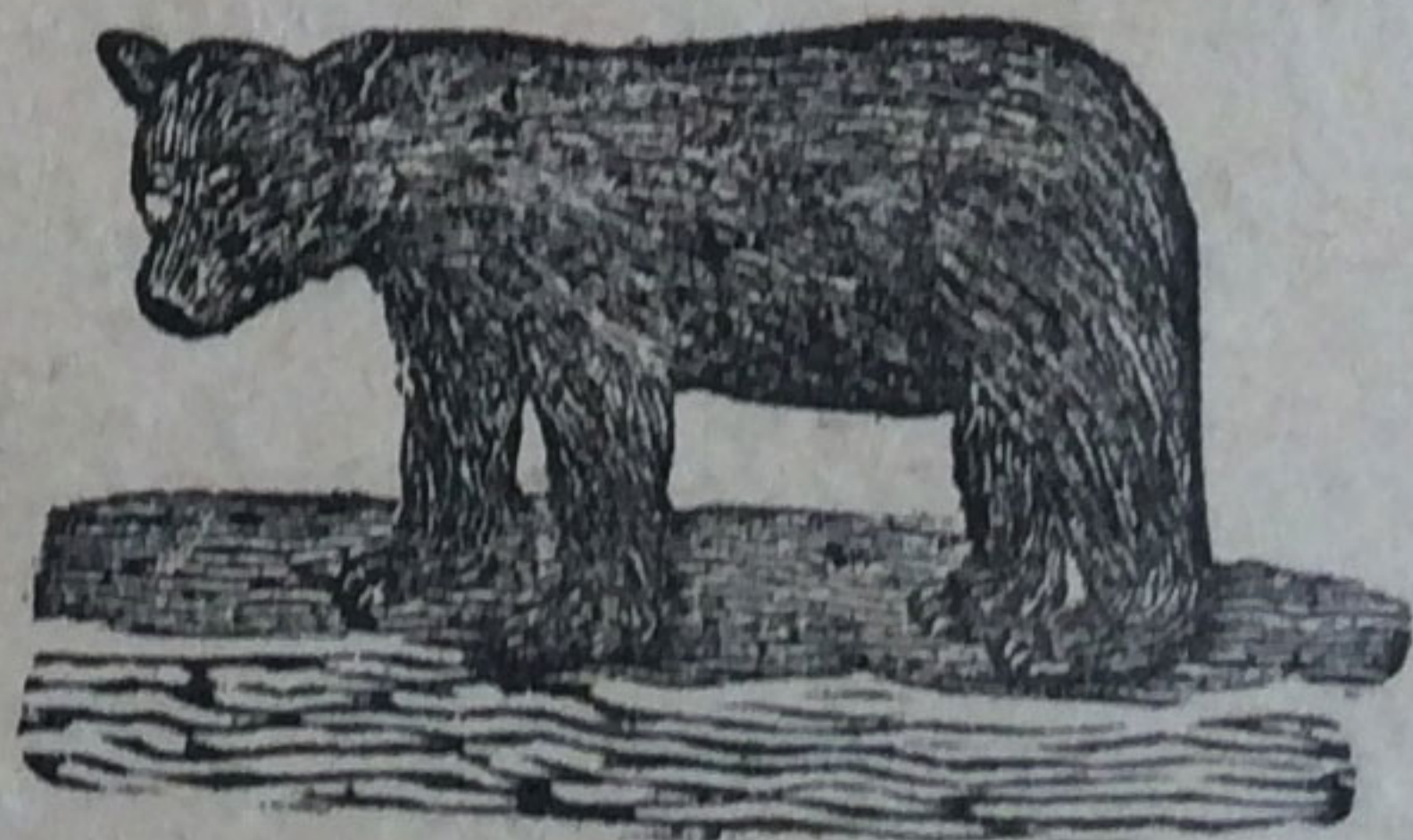
Ճանճն որ կարծեա կը հակառա-
կէր արջին , տըզ ըրաւ փախաւ եւ
կրկին եկաւ ճգնաւորին ճակատին վը-
րայ նստաւ :

Արջն ալ բոլոր ուժովը շրա՛խ ըրաւ
ձեռքի խոշոր քարովը ճգնաւորին ճա-
կատին զարկաւ , ճանճը սպաննելու
համար :

Ճանճը տըզ ըրաւ փախաւ , ճրգ-
նաւորին ալ հոգին ելաւ :

Մարդիկ կան որ իրենց բարեկամաց
աղէկութիւն ընել կ'ուզեն . բայց իրենց
անխելքութեամբ բարիք ընելու ատեն
չարիք կը հասցնեն :

Պէտք է միշտ զգոյշ լինիլ անխելք
բարեկամներէ , որոնք խելացի թշնամիէ
մը աւելի վտանգաւոր են :

Մ Ո Մ

Գրրպանիա մէջ կայ մի քանի փարայ ,
Ի՞նչ ընեմ. ինձ բարի խրատ ո՞վ տայ՝
Գընէ՛ տանձ , խնձոր , յու՛նաբ կամ փշատ
Փող ունեցողին գնելու բան չատ . . .

Ձէ՛ , ձեր տուածը չէ՛ խրատ բարի ,
Ա.յդ կը վայելէ մի շատակերի . . .
Երբ իմ մայրիկս կը տանի դիս ժամ ,
Գրպանիա փարան մոմերու կուտամ :

Մոմերն կը վառեմ Սուրբերու դիմաց ,
Զոհիս կը հաճի բարեգու թ Աստուած ,
Կուտայ ծնողացս նա առողջութիւն ,
Ինձ ալ սէր ուսման և յաջողութիւն :

Տղա՛քներ , շատ շատ վառեցէք մոմեր ,
Մոմով կը շինուին մեր շատ դպրոցներ :

ԲԱՐԻ ՏՂԱՅՆ

Սահակ իւր հօրը՝ Յովհաննէսին ըսաւ. հայրիկ, ես բարի տղուն օրի նակին կը հետեւիմ, ես ալ անոր պէս ամեն առաւօտ եկեղեցի կ'երթամ. աւոր պէս գլուխս կը բանամ և երբեմն կ'երգեմ դպիրներուն հետ:

Եկեղեցւոյ մէջ ընկերոջս հետ չեմ խօսիր:

Ձեր գործոց համար յաջողութիւն կը խնդրեմ Աստուծմէ:

Սուրբ պատարագի աւարտմանէն յետոյ դուրս կ'ելնեմ եկեղեցիէն, և մեծերուս ձեռքը կը համբուրեմ:

Ապրիս, տղաս, բարի Սահակս, պատմէ տեսնեմ անցեալ օր երբ դքեզ

Միքայէլի տուներ տարի, այնտեղ կերաւ
կուրները ի՞նչպէս կերաւ նա :

— Բարի տղայն սեղանին առջեւը
կայնեցաւ, երեսը խաչակնեքեց և բարձր
ձայնով «Հայր մեր» աղօթքը ըսաւ,
յետոյ նստաւ եւ ինչ կերակուր ու
պնակը դրին՝ այն կերաւ :

Ապուրը դգալով խմեց, պատառա,
քաղով կերակուրները քիչ քիչ բերանը
դրաւ, և ծամելէ ու կլնելէ վերջը «քիչ
մը ջուր շնորհ ըրէք» ըսաւ և ձեռքե-
րը, բերանը թաց ջնջոցով սրբելէ վերջ,
խմեց զայն :

Պտուղները՝ դանակով ստրկելէ յե-
տոյ կերաւ :

ԵՐԵՔ ԲԱՐԻ ԳՈՐԾԵՐ

Ա. Ռ. Ա. Զ. Ի. Ն.

Գէորգ մօրը մէկ պատուէրը կա-
տարելու համար աղօրիք կ'երթար :

Ճամբան անօթի և հիւանդոտ ծե-
րունի մը տեսաւ :

Գէորգ ծերունիին թշուառու,

Թիւնը տեսնելով գթաց, և հնարք մը
կը փնտռէր մխիթարելու. — « մեղք որ
նախաճաշիկիս հացը հատցուցի » կ'ըսէր
մտքէն :

Խեղճ ծերունիին բան մը չկարենալ
ընելուն վրայ բոլորովին վշտացած՝ յար-
գական բարեւ մը տուաւ անոր ականա-
ծութեամբ :

— « Աստուած օրհնէ՛ քեզ, տղա՛ս,
որ կը պատուես ծերութիւնը » ըսաւ
հիւանդոտ ծերունին :

Գէորգ ճամբան շարունակեց ու-
րախութեամբ, տեսնելով որ իւր քա-
ղաքավարութիւնը ծերունիին հաճոյք
պատճառած էր :

Ե Ր Կ Ր Ո Ր Դ

Գէորգ երբ աղօրիք հասաւ, տե-
սաւ որ հաւ մը մացառի մը տակէն
դուրս կ'ելնէր :

Մացառին մօտենալով, տեսաւ որ
տերեւներուն տակ ութ հաւկիթներ
կային :

Իսկոյն Գէորգ աղօրիքը մտաւ, ող-

ջուռնեց աղօրեպանուհին, իւր յանձնարարութիւնը կատարելէն վերջ ըսաւ — «Տիկին, հիմա տեսայ որ ձեր հաւերէն մէկը ութ հաւկիթ ածած է սա մացառներէն մէկուն մէջ»:

Գէորգ տարաւ աղօրեպանուհին նոյն մացառին մօտ եւ հաւկիթները ցուցուց. Տիկինը՝ իւր կորանցնելիք հաւկիթները գտնելուն վրայ խիստ գոհ փուռէն հանեց կարկանդակ մը, և անոր տալով ըսաւ.

«Տղա՛ս, ա՛ռ այս՝ քու մարդասիրութեանդ փոխարէն»:

Ե Ր Ր Ո Ր Դ

Աղօրեպանուհին տուած կարկանդակը անանկ աղուոր կը հասէր, որ Գէորգ կը փափաքէր անմիջապէս ուտել:

Բայց յանկարծ միտքը եկաւ ճամբան պատահած խեղճ ծերունին եւ սկսաւ մտքէն ըսել. — «Անիկայ մինչեւ հիմա բան մը չաչած չէ, ո՛րչափ աղէկ կը լինի եթէ այս աղուոր կարկանդակը անոր տամ»:

Քայլերը մեծցուց, սկսաւ վազել
որպէս զի անոր հասնի: Քիչ մը վերջը
հիւանդ ծերունիին հասած էր, կար-
կանդակը ձեռքը:

Ծերունին՝ տղուն բարերարութե-
նէն յուզուած, անոր շնորհակալ լինե-
լու ատեն աչքերը լեցուեցան:

Այսպէս Գեորգ մէկ ժամուան
մէջ, քաղաքավար, մարդասէր և ողոր-
մած լինելու միջոցը գտած էր:

ՏՂԱՅՔ, ՊԷՏՔ Է ԻՐԱՐՈՒ ՕԳՆԷՔ

Մարիամ օր մը իւր դասը պատ-
րաստած ատեն, զրբին մէջ բառերու
պատահեցաւ, որոց արտասանութիւնը

չատ դժուար կ'երեւեր, այնպէս որ
քիչ մնաց լար :

Իւր ընկերը, Սաթինիկ, որ անոր
պէս դասը կը սերտէր, Մարիամին վի-
ճակը տեսնելով լսաւ : - « Մտիկ ըրէ՛
ինձ, քոյր իմ, եթէ կ'ուզես, կրնամ
դասդ սորվեցնելքեզ, որովհետեւ ես
դասս բաւական պատրաստած եմ » :

Եւ երկուքն ալ սկսան իրենց դասը
սերտել, և Մարիամի դժուար երեցած
բառերը Սաթինիկ կրկին կրկին արտա-
սանելով լաւ մը սորվեցուց անոր :

Սաթինիկ իր ընկերոջ յառաջագիշ
մուծեան հոգ տարած ատեն, ինքն
ալ շատ յառաջացաւ :

Դաստիարակն՝ այս երկու տղայոց
իրենց դասը շուտ եւ աղէկ սովորած
ըլլալուն վրայ զարմանալով, դիտեց զա-
նոնք եւ տեսաւ որ երկուքը մէկտեղ
դաս կը պատրաստեն իրարու օգնելով.
այն ատեն գովեց իր աշակերտաց առ-
ջեւ, ըսելով.

— Տղաքս, շարունակեցէք այսպէս
եւ գիտցէք որ մարդ մը ուրիշներուն
օգնելով իրեն կ'օգնէ :

ԵՐԿՈՒ ԳԻՒՂԱՑԻ ԸՆԿԵՐՆԵՐ

Թագոս ու Մարկոս, երկու գիւղացի ընկերներ, մեկտեղ ճամբայ ելան օտար քաղաք մը երթալու և դրամ շահելու համար:

Քաղաքն իրենց գիւղէն շատ հեռու էր, բայց ճանապարհը շատ կարճ կ'երեւէր, որովհետեւ շարունակ կը քալէին եւ կարծես չէին յոգներ:

Ի՞նչ լաւ բան է ընկեր ունենալ, ըսաւ մէկը միւսին, առաւօտէ մինչեւ

հիմա շարունակ կը քալեմք եւ կարծես
թէ նոր դուրս ելեր եմք :

Ընկերութեան եւ սիրոյ վրայ ինչ
որ մին կը խօսէր զմայմամբ, միւս ըն-
կերն աւելի եռանդեամբ կը կրկնէր :

Քիչ մը վերջը անձանօթ գիւղ մը
հասան եւ գիւղապետին տունը առաջ-
նորդութեան՝ գիշերն այնտեղ անցու-
նելու համար :

Գիւղապետը սիրով ընդունեց այս
երկու գիւղացիները եւ ուզեց հասկը-
նալ թէ իւր հիւրերը ի՞նչ տեսակ ան-
ձիւք են :

Ուստի, գաղտնի հարցուց Թադո-
սին — ընկերդ ո՞վ է, ըս՞ւ մարդ է :

— Մի հարցներ, ըսաւ Թադոս, ի-
շուն մէկն է :

Գիւղապետն զարմանալով Թադոսի
պատասխանին վրայ, նոյնպէս գաղտնի
հարցուց Մարկոսին թէ՛ ո՞վ է բարե-
կամ ընկերդ :

— Մի՛ հարցներ, շանը մէկն է :

Գիւղապետը ծանրաքայլ, պատրաս-
տել տուաւ սեղանը, հրամցուց հիւ-

ըերը եւ երկու լեցուն պնակ բերաւ .
մին ոսկորով լեցուած՝ Թաղոսին և միւ-
սը խոտով լեցուած՝ Մարկոսին առջև
դնելով՝ ըսաւ . հրամեցէ՛ք :

Թաղոս ու Մարկոս իրարու երես
նայեցան եւ դարձան գիւղապետին ը-
սին . բեզ վայլե՞ց այսպիսի բան մը
ընել մեզ :

Ե՛հ, ինչո՞ւ համար, պատասխանեց
գիւղապետը . իրարու համար ձեր ինձ
տուած վկայութեան համաձայն պատ-
րաստեցի ձեր կերակուրները :

Որչա՛փ մարդիկ կան այս տգէտ
գիւղացւոց նման, որ զիրար պարսա-
ւելով, իրարու գէշ վկայութիւններ
տալով, կը կարծեն թէ իրենք աւելի
մեծ պատիւ մը կ'ստանան օտարներէն :

ՇԱՔԱՐԻ ԿՏՈՐ ՄԸ

Սաթինիկ վեց տարեկան էր եւ շաքարը շատ
կը սիրէր :

Օր մը իր մայրը զինքն առաւ եւ պտըտելու
տարաւ :

Սաթինիկ ձեռքն ունէր փոքրիկ զամբիւղ մը
որոյ մէջ կար շաքարի կտոր մը :

Երբ ճամբէն կ'երթային, տեսան որ կոյր աղ-
քատ մը քարին վրայ նստած էր :

« Մայրիկ, ըսաւ Սաթինիկ, այս խեղճ կոյրին
բան մը տալ կ'ուզէի » :

Մայրն, որ հարուստ ու բարեսիրտ կին մ'էր,
հինգնոց մը տուաւ Սաթինիկին որ աղքատին տայ
և գոհ լինի :

Աղքատը երբ լսեց Սաթինիկի ոտքին ձայնը որ
իրեն կուգար, ըսաւ .

— « Աղջիկս, Աստուած օրհնէ և պահէ զքեզ, որ ինծի պէս խեղճ աղքատին ողորմութիւն կուտաս » :

Սաթինիկ իր մօրը քով դարձաւ և անոր հարցուց .

« Ի՞նչ ըսել կ'ուզէ այս աղքատը » :

— Աղջիկս, կարծեց թէ իրօք դու ես ողորմութիւն տուողը :

— Ի՞նչ ըսել է ողորմութիւն :

— Երբ աղքատին օգնելու համար ունեցած էդ բան մը տաս, ողորմութիւն տուած կը լինիս » :

Սաթինիկ մտածելով կ'երթար իւր մօրը հետ, յանկարծ ետ դարձաւ, և աղքատին կողմն վազեց և շաքարին կտորն անոր տալով՝ ըսաւ .

« Բարի մարդ, երբ մեծնամ և ստակ ունենամ, քեզի չպիտի տամ, բայց հիմա պզտիկ եմ, մինակ այս շաքարի կտորը ունիմ, այն ալ քեզի կուտամ որովհետեւ խեղճ ես » :

Աղքատը խնդաց թին տակէն, սրտանց աղօթեց որ Աստուած անոր երկար օրեր տայ եւ երջանիկ ընէ :

ԶԱՊԷԼ ԵՒ ՏԱՆ ՄԵԾ ՇՈՒՆԸ

Զապէլ և Եղբարքը իրենց ծնողաց հետ դրօսավայր մը գացած էին, ուր տեղէն կ'անցնէր տարևոր ծառերու մէջէն կլկլացող առուակ մը: Զապէլի հայրն ու մայրն առուակէն հեռու գեղեցիկ մարգագետնին վրայ գորգ մը փռելով նստան և իրենց որդւոց ալ հրաման ըրին որ իրենց մօտ խաղան:

Աբէլ և Լեւոն, Զապէլի եղբայրները, մեծ ու ըսխութեան մէջ էին, բայց չէին ուզեր ոչ իրենց փոքրիկ քոյրն ևս իրենց հետ խաղայ. Զապէլ ալ չէր ուզեր բաժնուիլ անոնցմէ.

Սակայն փոքրիկ աղջիկը երբ տեսաւ որ իրեն եղբայրներն չեն հաճիր որ իրենց հետ խաղայ, ինքն իւր պէպէֆն առաւ եւ ծառի մը տակ նստելով սկսաւ առանձին դրօսնուլ:

Աբէլ եւ Լեւոն դո՛հ էին որ իրենց քոյրը ծառի մը տակ նստած՝ ինքնին կը զուարճանար և իրենք անհոգ կերպով կը խաղային:

Զապէլ ծարաւած լինելով, կարծեց թէ պէպէ՛հն ալ ջուր կ'ուզէ, ուստի կամաց մը առուակին եզերքը երթալով, ծռեցաւ որ ջուր խմցնէ անոր, բայց ինչ դժբաղդութիւն, այնչափ ծռեցաւ որ ոտքը սահելով առուակին մէջ ինկաւ. իրենց տան մեծ շունը՝ որ փոքրիկ Զապէլէն չէր զատուեր, զայս տեսնելով, ջուրը նետուեցաւ և անոր հանդերձներէն խածնելով եզերքը քաշեց, և սկսաւ հաչել: Զապէլ վախէն մարած, աչքերը չէր բացուեր, իսկ Աբէլ և Լեւոն խաղալէ յոդնած՝ ծառին տակ եկան հանդչելու. բայց զարմացմամբ տեսան որ իրենց քոյրը հոն չէր. սկսան փնտռել, և շունին ձայնը լսելով դէպի անոր կողմը վազեցին. տղայոց այս շփոթութենէն ծնողքն ալ իրար անցած՝ անոնց ետեւէն գացին. եւ ի՛նչ

տեսնեն, Զապէլ մարած, ոտքերը ջուրին մէջ, կիսամեռ պառկած էր:

Ամենն ալ տխուր էին. Արէլ եւ Լեւոն իրենց յանցաւոր ըլլալն զգացին եւ զղջացին. իսկ հայրը ու մայրը պէտք եղած դարմանն ընելով, իրենց աղջիկը վտանգէն ազատեցին:

Զապէլ այսօր բարի աղջիկ մը եղած, իւր ծնողաց կ'օգնէ, տանը ծառայութիւնները ընելով եւ անոնց հրամանը կատարելով:

Տղայք պէտք է որ իրենց ընկերները կամ եղբարքը առանձին չթողուն, միշտ իրարու հետ սիրով վարուին իրենց ծնողաց հնազանդ ըլլալով:

ՓՈՔՐԻԿ ԱՂՋԻԿԸ ԵՒ ՊԶՏԻԿ ԿԱՏՈՒՆ

Ժամանակաւ պզտիկ աղջիկ մը պարտէզին մէջ նստած էր. պարտէզին դրանը մօտ շատ սիրուն պզտիկ կատու մը կար:

Փոքրիկ աղջիկը պզտիկ կատուն կանչեց « Մինէ, Մինէ, եկու, Մինէ » ըսելով:

Մինէն եկաւ փոքրիկ աղջկան քով, անոր հետ
խաղաց, քծնեցաւ, մռ, մռ, մռ, ընելով:

Փոքրիկ աղջիկը գոհ էր Մինէին հետ խաղալէն
եւ զայն կը շոյէր:

Իրարու բարեկամ էին եւ զիրար կը սիրէին:

Ծ Ի Ծ Ե Ռ Ն Ի Կ

Մարտն անցաւ, հասաւ Ապրիլ գեղեցիկ
Հեռու աշխարհքէ եկաւ Ծիծեռնիկ,
Բարով դուն եկար, գարնան կարապետ,
Բոյն շինողներուն ամենէն վարպետ:

Կըռուկը թռաւ, գնաց վերելէն,
Սոխակն ալ փախաւ մեր պարտէզներէն,
Ծէկ դու մնացիր ճնճղուկներու հետ,
Սիրուն ծիծեռնիկ, գարնան կարապետ:

Պատուհանիս մօտ շինէ քու բոյնը,
Մնուշ ճռուողով երգէ գարունը,
Ածէ՛ ձու, հանէ՛ գեղեցիկ ձագեր,
Մնացիր մեր մօտ մինչև Սեպտեմբեր:

Բ Ո Յ Ն Ը

Բարձր ծխանի մը վրայ կար թռչուններու բոյն մը, որոյ մէջ ալ չորս պզտիկ հաւկիթներ։ Այս փոքրիկ հաւկիթներն բացուեր էին և անոնց մէջէն չորս հատ անփետուր թռչնիկներ ելեր էին։

Բայց մայրը փետուրներ ունէր, եւ թռչնիկներն իր թեւերուն տակը կը տապօցունէր։

Եւ երբ մայրը զանոնք կը տապօցունէր, հայրը կ'երթար անոնց կերակուր բերելու։

Յետոյ երբ թռչնիկները մեծցան, փետուրներն
բուսաւ, մայրիկն ալ ելաւ հայրիկին օգնելու որ
միասին կերակուր փնտռեն:

Բայց թռչնիկներուն թեւերը դեռ պզտիկ էին.
չէին կրնար թռիլ, անոր համար մայրիկն ըսաւ ա-
նոնց, խռի, խռի, խռի, որ ըսել է «Իմ զաւակներս,
իմ փոքրիկ սիրականներս, տունէն մ'ելնէք, այսինքն
ձեր բոյնէն մի հեռանաք»:

Բայց երբոր մայրիկը թռաւ գնաց, թռչնիկ-
ներէն մէկը հնազանդութիւն չըրաւ, բոյնէն դուրս
ելնել ուզեց, մինչև ծայրը հասաւ:

Ա՛խ, անմեղ թռչնիկ, հիմա վար պիտի իյնայ...
ահա կ'իյնայ... ինկաւ ծխանին մէջ և այրեցաւ:

Եւ երբ հայրն ու մայրը ետ դարձան, բոյնին
մէջ մինակ երեք հատ թռչնիկ գտան,

Եւ այս երեք թռչնիկներն սկսան ճվճրվալ,
եւ ըսել կ'ուղէին թէ «Մեր եղբայրը կորաւ, ծխա-
նին մէջ գլորեցաւ»:

Այն ատեն հայր, մայր ու երեք թռչնիկներ
չատ շատ ցաւեցան:

Ինչու որ մէկ զաւակին անհնազանդութիւնը
մոլոր ընտանիքին վիշտ կը պատճառէ:

ՅՈՐԵՆԻ ՀԱՍԿԵՐԸ

Փոքրիկ տղայ մ'էր Օննիկ, երբ իր հօրը հետ
դաշտն էլաւ :

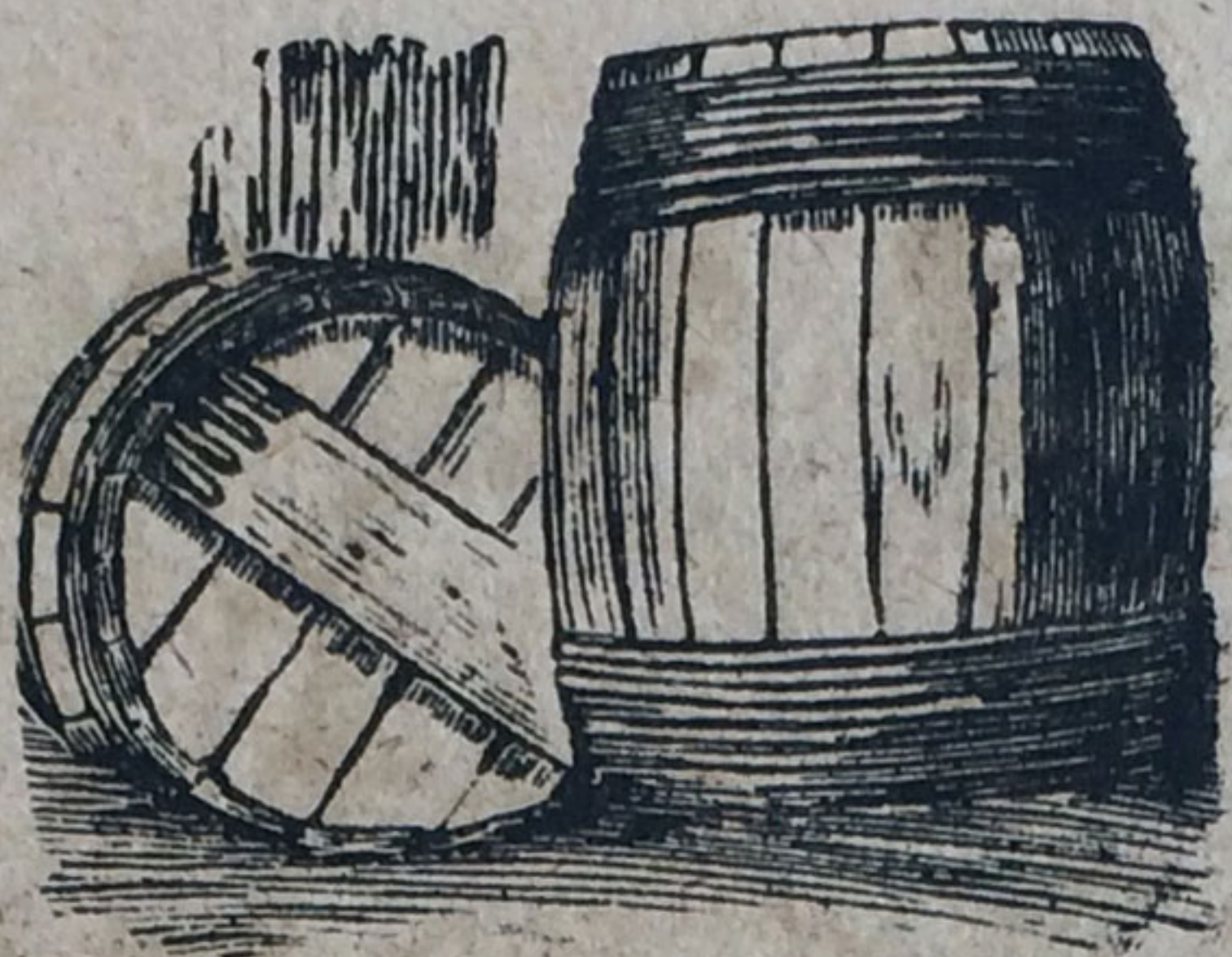
Իր հայրը հողագործ էր և կը նայէր թէ ցորեն-
ները հասունցեր են :

Օննիկ ըսաւ. հայրիկ, տէս, ցորենի բուններ կան
որ ծռած են և կան որ չիփ չիտակ բարձր կը կե-
նան. կ'երեւի թէ այն բուններն որ չիտակ են՝ լաւ
հասկեր չունին :

Հայրը շուտ մը երկու հասկ կտրեց եւ իր
որդւոյն ըսաւ.

Նայէ. զաւակս, նայէ եւ տէս. այս հասկն որ
համեստութեամբ գլուխ կը ծռէր, ցորենի հատիկ-
ներով լեցուն է, և ընդհակառակն այն որ գոռո-
ղութեամբ գլուխը կը բարձրացնէր, բոլորովին պա-
րապ է :

Նոյնպէս անխելք մարդիկ գոռողութեամբ կը
պարծին եւ բարձր երեւնալ կ'ուզեն. իսկ գիտուն
մարդիկ համեստութեամբ կ'զգուշանան պարծենալէ :

ԵՐԿՈՒ ՏԱԿԱՌ

Երկու տակառ
 Մէկտեղ ելան ճանապարհ .
 Մէկը պարապ
 Միւսոյն մէջ լի՝ գինի կար .
 Սա անխռով
 Ինք իր վրայ գլորուելով :
 Առաջ կ'երթար
 Լռիկ մնջիկ իւր ճամբով .
 Իսկ միւսն ըսես ,
 Խելք թռուցած խելի պէս .
 Ցատկըտելով
 Կը շառաչէր դելի պէս .
 Անցնող դարձող
 Մեծ կրելով սրտադող ,
 Մէկդի քաշուած՝
 Հեռուանց էին նկատող :
 Բայց ընդունան ,
 Զո՛ւր տակառին մեծ էր ձայն ,
 Երբոր չէր նա
 Միւսին պէս լի՝ պատուական :

Ով իւր բանին վրայ մեծ մեծ կը ջարդէ,
 Յայտնի է որ նորա գլուխ դատարկ է.
 Մարդու պէս մարդ անո՛ր ըսել կը վայելէ
 Որ միշտ սակաւ խօսի եւ բարիք գործէ:

ԱԳՌԱԻՆ ԵՒ ԿՈՒԺԸ

Ագռաւը շատ ծարաւի էր, վազեց կուժի մը
 քով, որ մէջէն ջուր խմէ.

Իրաւ կուժին մէջ ջուր կար, բայց այնչափ քիչ
 էր որ շատ աշխատելէ վերջ հազիւ կրցաւ կտուցին
 ծայրը ջուրին հասցնել:

«Յուսահատելու չէ» ըսաւ ինքն իրեն, հնարք
 մը կը գտնեմ»:

Ագռաւը մանր քար մը առաւ, կուժին մէջ նե-
 տեց, հատ մը եւս, հատ մ'ալ ետեւէն, քարերը
 ջուրին տակը կ'երթային, իսկ ջուրը վեր կ'ելնէր:

Հարկ չեղաւ շատ քար ձգելու, աշխատութիւնը
 պսակուեցաւ, և հանգիստ սկսաւ խմել ջուրը. թէ
 որ այս խելքը չընէր, ջուրին հասնելիք չունէր:

ԵՐԿՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ

Յովհաննէս և Գէորգ զիրար շատ կը սիրէին եւ միշտ միասին կը պտըտէին :

Օր մը գեղեցիկ ծառերով զարդարուած պարտէզ մը գնացին, որ նոյնպէս տեսակ տեսակ եւ գոյնզգոյն ծաղիկներով զարդարուած էր :

Գէորգ ընկերոջը ըսաւ. Յովհաննէս, տես սա կարմիր վարդն որ գետնի վրայ եղած դեղին, կապոյտ, սպիտակ, թուխ և մանիշակագոյն ծաղիկներուն վրայ հպարտութեամբ կը նայի եւ իր անուշ հոտովը մարդիկ իրեն կը քաշէ :

Է՛հ, պատասխանեց Գէորգ, վարդն իր հոտով եւ տեսքով իրեն կը մօտեցնէ մարդիկ, իսկ սա միջատներն ալ գետնի ծաղիկներուն վրայ թռչտելով եւ բզզալով ըսել կ'ուզեն թէ՛ գետինը զարդարող ծաղիկներն ալ մի՛ մոռնայք :

Տէս, սա ինչ սիրուն կենդանի մ'է, տէս, ինչ գեղեցիկ գոյն ունի եւ կը փայլի ոսկւոյ նման:

Յովհաննէս զայս որ լսեց, սկսաւ մեղուին ետեւէն վազել եւ ուզեց զայն բռնել: Բայց ընկերը Գէորգ պոռաց, մի բռներ մեղուն կը խայթէ քեզ:

Մեղուն ծաղկէ ծաղիկ թռչտելէ վերջ յոգնեցաւ և Յովհաննէս մտիկ շընելով ուրախութեամբ բռնեց խեղճ միջատը՝ որ ծաղկանց հիւթը քաղելու եւ մեղր շինելու համար մտած էր պարտէզին մէջ եւ բղզալով, տղտղալով կ'աշխատէր:

Մեղուն ալ Յովհաննէսին ձեռքը խայթեց այնպէս որ լալով վազեց իւր մօր վրայ եւ մայրն անմիջապէս ցեխ դնելով խայթուած տեղը, ձեռքը կապեց եւ հետեւեալ խրատը տուաւ:

Տղաքս, անհնազանդ մի ըլլաք և ձեզ անծանօթ ու է առարկայէ զգուշացէք:

ԵՐԿՈՒ ԱՅԾԵՐ

Ամայի լերան մը վրայ երկու այծ իրարու դէմ ելան նեղ ճամբու (կապանի) մը վրայ:
Ճանապարհին մէկ կողմը ժայռ էր ահագին

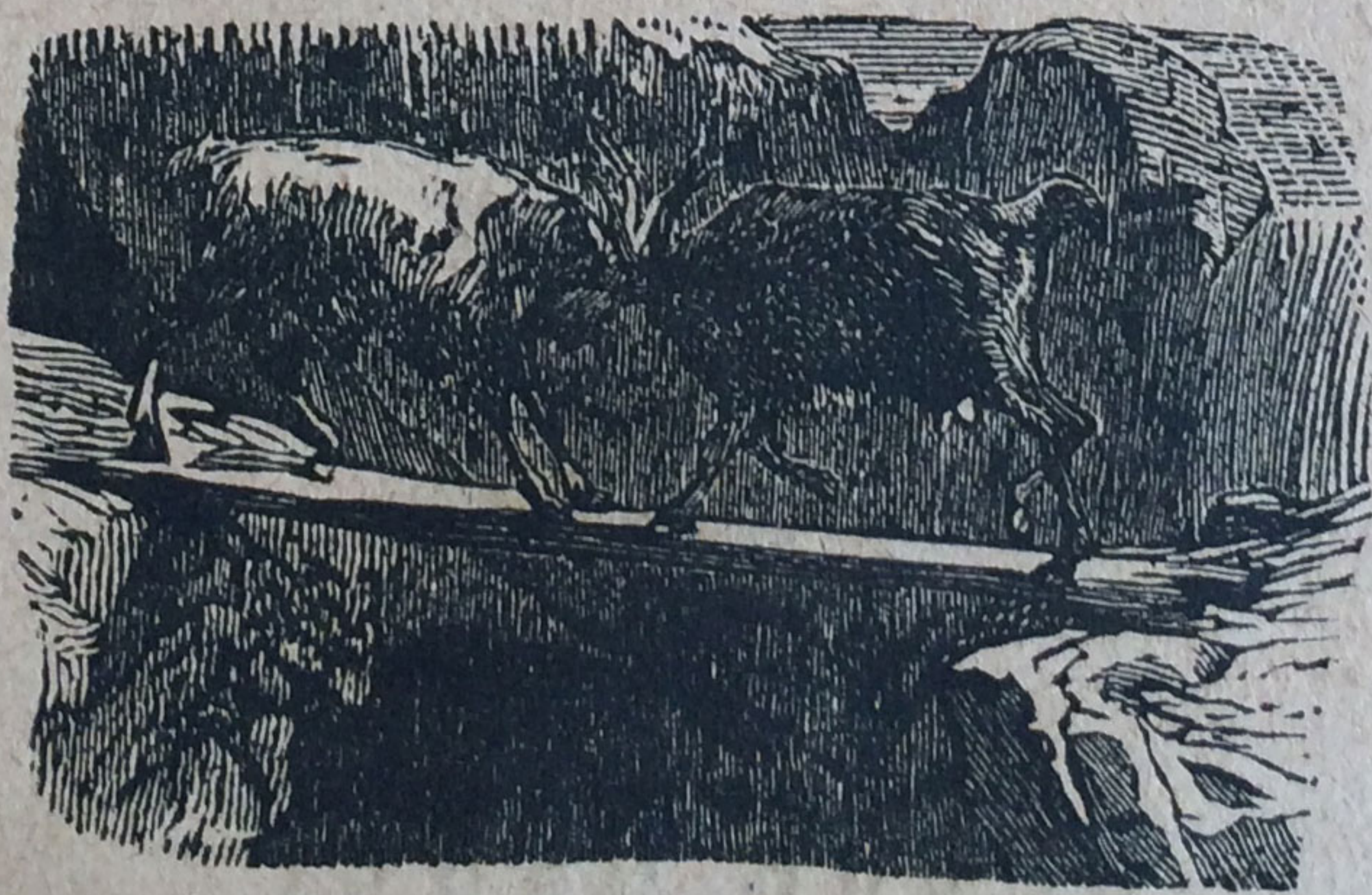
բարձրութեամբ, միւս կողմն ալ խորունկ ու խաւար
անդունդ էր- ճանապարհն ալ այնչափ նեղ էր, որ
ոչ իրարու քովէ կրնային անցնիլ եւ ոչ ալ երեսնին
դարձունել ու ետ երթալ:

Այժերը ի՞նչ ըրին, կը կարծէք:

Մին մեծ զգուշութեամբ պառկեցաւ նեղ ճա-
նապարհին վրայ եւ կռնակը ժայռին կրթնցուց,
միւսն ալ կամացուկ մը անոր վրայէն քալելով անցաւ
անդիւ կողմը:

Պառկող այժն ալ պառկած տեղէն ելաւ կանգ-
նեցաւ ողջ և անմնաս, և ալ կրնար ուղածին պէս
ժայռէ ժայռ ցատկել եւ լեռներու անուշ խոտերը
վայելել:

Տեսա՞ք խոհեմութիւնը որչափ աղէկ բան է:

ԲԱՐԻ ՏՂՈՒՆ

ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԵՐԳԸ

Քանի սիրտս շնորհակալ
Պարտի լինել Արարչէն,
Որ զիս ազատ այս գիշեր ալ
Պահեց բոլոր վտանգէն:

Աստուած բարի տղաքները
Միշտ անդադար կը սիրէ:
Եւ իր անբաւ օրհնութիւնը
Անոնց վրայ կը ղրկէ:

Բարի տղայն պարտի սիրել
Իրեն քաղցւիկ ծնողքը,
Եւ շարունակ ի գործ դնել
Անոնց ամեն պատուէրը:

Բարի տղայն պարտի սիրել
 Իր եղբայրը ու քոյրը,
 Բարիք յաւէտ անոնց ընել
 Պիտի լինի իւր իղձը:

Բարի տղայն պարտի սիրել
 Բոլոր իւր ընկերները,
 Միշտ շարունակ զանոնք յարգել
 Պիտի լինի իւր պարտքը:

Բարի տղայն լուռ կը կենայ
 Ի զուր տեղը չի պոռար.
 Իրեն գթոտ ծնողացը
 Նեղութիւն բնաւ չը տար:

Բարի տղայն միշտ կը խորհի
 Սիրել զԱստուած եւ յարգել
 Իր ծնողքն եւ ընկերը,
 Անոնց բարիք միշտ ընել:

Ս Ե Ր Ո Վ Բ Է

Սերովբէ երբ դպրոցէն ելաւ, շատ բան չէր գիտեր: անոր համար մեծ դժուարութիւններ քաշեց իւր առեւտուրի գործերուն մէջ. բայց իւր վեհանձն բնութիւնը ոչ միայն զինքը խիստ հարուստ ըրաւ, այլ եւ մեծ գովեստներու արժանի:

Սերովբէ տասն եւ վեց տարեկան հասակին մէջ դպրոցէն ելնելով գործի մտաւ: Երբ բաւական դրամ չահեցաւ, լաւագոյն համարեց առանձին գործ մը բռնել, ուստի երբ տեսաւ որ իր հայրենեաց մէջ չպիտի կրնայ հարկ եղած գործին ձեռնարկել, ծնողացն հաւանութեամբ ուրիշ երկիր պանդխտեցաւ:

Հեռու քաղաք մը գնաց, կրպակ մը բացաւ, եւ հոն իւր քաղցր, խոհեմ և գործունեայ բնաւորութեամբ յաճախորդներ շահելով, իւր դրամագլուխն աւելցուց և ուրիշ գործի մ'ալ ձեռք զարկաւ:

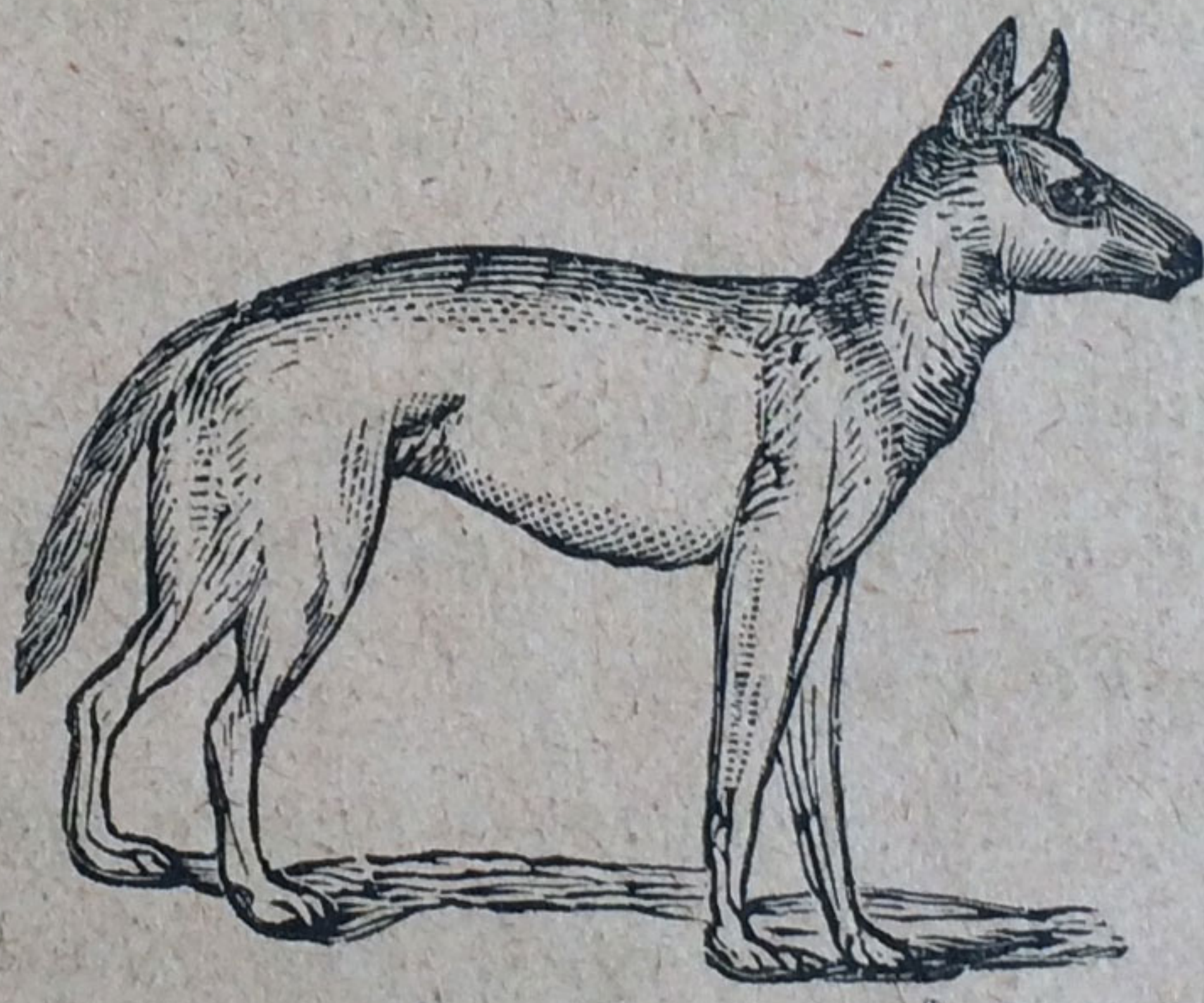
Այն ատեն գրեց իւր ծնողաց, որ իւր ազգակիցներէն այն որ քիչ շատ դրամ չահած է և կամ ունի, ելնէ իրեն գայ:

Անոնք ալ իւր հօրեղբօր որդին զրկեցին փոքրիկ դրամագլխով մը: Սերովբէ իւր հօրեղբօր որդւոյն յանձնեց իւր հին կրպակն, իրեն ընկեր ընելով, եւ նորա դրամագլխով ալ իր նոր գործն յառաջացուց և հետզհետէ իւր ազգակիցները հրաւիրեց, որպէս զի իրենց ունեցած դրամներն առնուն գան:

Սերովբէ ամենն ալ գործի վարժեցուց եւ իրեն ընկեր ըրաւ, որք մեծապէս շահեցան, բայց ինքն

ամենէն աւելի վաստըկեցաւ, որովհետեւ ամենուն հետ առանձին ընկեր լինելով՝ շահաբաժին կ'առնէր իւրաքանչիւրէն:

Սերովբէ կ'ըսէր ստէպ. ի՞նչ կը հասկնան այն վաճառականք որոնք իրենց քով միշտ իբր ծառայ կը պահեն աշխատաւոր անձինք՝ հինգ, տասը տարի եւ քնաւ չեն կամիր որ անոնք ալ վաճառականական առանձին ճիւղերու մէջ յառաջանան և այսպէս աշխատաւորներն քաջալերուին. զի հաւատարիմ աշխատողներն, երբ տեսնեն որ իրենց ապագոյն սահմանափակ է, անոնցմէ շատերը գոնէ քիչ հաւատարիմ և քիչ աշխատասէր կ'ըլլան, և այս կը վնասէ նախ վաճառականութեան եւ յետոյ իրենց:

ԱՂՈՒՔՍՆՆՈՒ ԱՅԾԸ

Աղուէսին խորամանկութիւնը չգիտցող չկայ, և ամենքն ասոր հաւատացեր են, բայց մինակ այծն է մնացեր չհաւատացող:

Ամառուան մէջ խիստ տաք ատեն՝ երբոր բոլոր

ակերն ու առուները ցամքեր էին, աղուէսին մէկն ի դուր չորս կողմ ինկեր խմելու ջուր կը փնտռէր: մինչեւ անգամ ագարակէ մը ներս մտաւ կամացուկ մը, բայց շունը տեսաւ հոն, անոր համար աճապարանօք ձգեց փախաւ անկէ:

Վերջապէս միտքն եկաւ որ ագարակին մօտը դաշտի մը մէջ տեղուանքը հին ջրհոր մը կար, վաղեց հոն գնաց, բայց նայեցաւ որ ջուրը շատ վար էր:

Շատ աշխատեցաւ որ ջուրին հասնի. վերջապէս գլորեցաւ, գլխի վայր ինկաւ ջրհորին մէջ:

Շատ վախցաւ, բայց շատ չփնտռեցաւ, որովհետեւ ջուրը խորունկ չէր և ուզածին պէս աղւոր մը խմեց:

Երբոր ծարաւն անցաւ, դուրս ելնել ուզեց, բայց հորին բոլորտիքը պատի պէս շիտակ լինելով, ետեւի ոտքերուն վրայ ելնէր, կայնէր իսկ, դարձեալ կէս ճամբան չէր հասներ հորին բերանը մօտենալու, ուստի և հոն բանտարկեալ մնաց:

Հետեւեալ առտուն այժ մը եկաւ եւ ջրին մէջ աղուէսը տեսնելով հարցուց- «ջուրն աղէկ է»:

«Մի հարցունէր» ըսաւ աղուէսը. «ի՞նչ կեցեր ես, վար իջիր. այնչափ աղէկ է որ չեմ կրնար դիմանալ. կը խմեմ ու կը խմեմ, չեմ կշտանար»:

Մէկէն վար նետուեցաւ այժը, բայց վար իջաւ չիջաւ, իսկոյն աղուէսն անոր կռնակը ցատկեց եւ շուտ մը դուրս ելաւ. Անգամ մը որ հորին բերանը հասաւ, ետին դարձաւ և ըսաւ. «Շնորհակալ եմ, մնաս բարով»:

Անմիտ այժը շուտով հասկցաւ որ շատ խենդութիւն ըրեր ու խորամանկ աղուէսին հաւտացեր է:

Մի՛ վստահիք անոնց՝ որոնց խաբերայ ըլլալը ճանչցուած է:

ՏՂԱՅՆ ԵՒ ՍԱԼՈՐՆԵՐԸ

Մարդուն մէկ տակառ մը լեցուն սալոր գլուխն առած՝ ծախելու կը տանէր. ճամբան քանի մը հատ թափեցաւ գետինն ինկաւ:

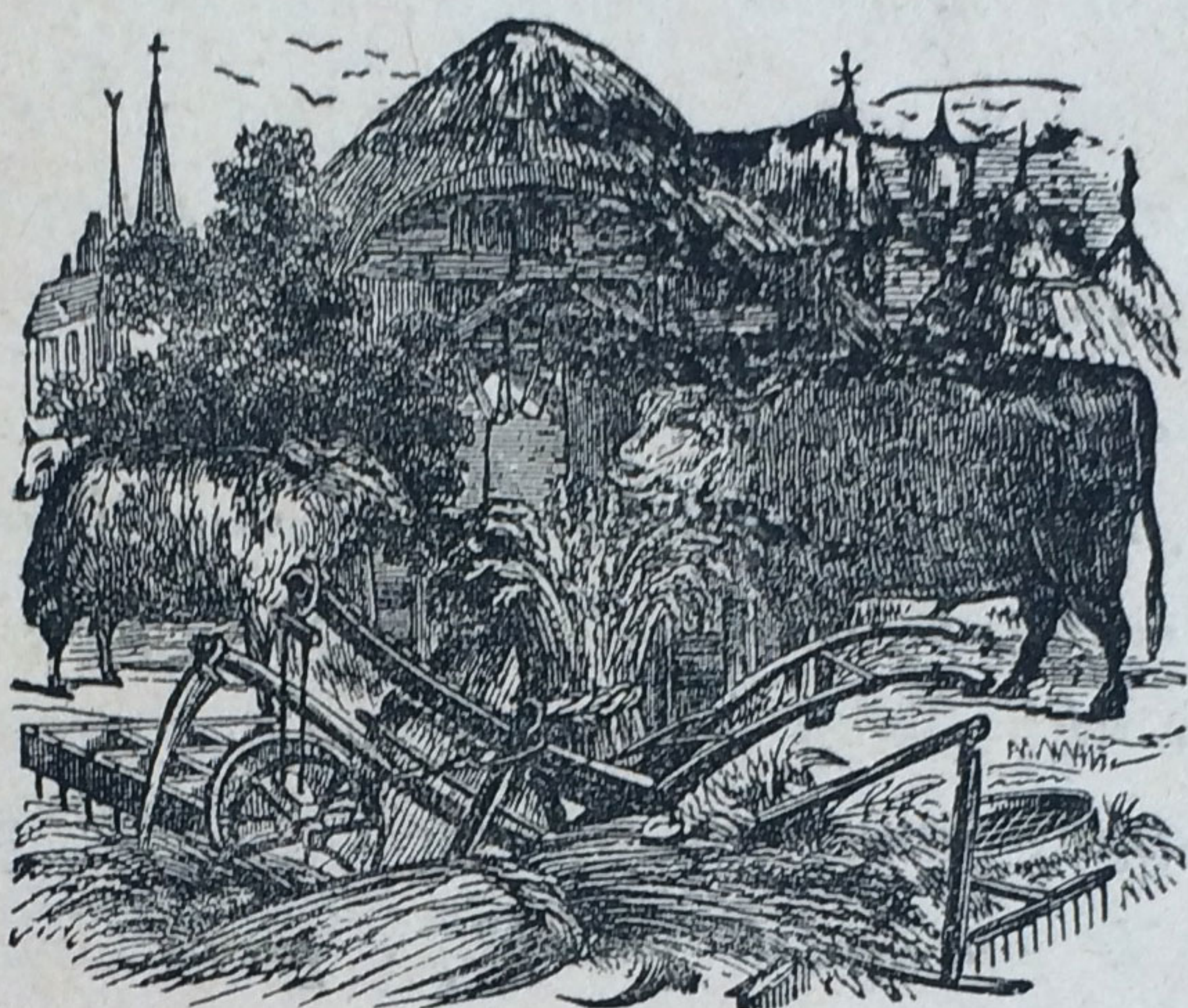
Մարդը չտեսաւ թափիլը, և կը քալէր կ'երթար. բայց տղայ մը տեսաւ սալորներուն թափիլը, և ժողվեց:

« Ինձ նայէ », պոռաց մարդուն, մարդն ալ անոր ձայնը լսելով դարձաւ ետ, և կեցաւ. տղայն ալ սալորներն անոր տուաւ:

Մարդը « Շնորհակալ եմ » ըսաւ, սալորներն առաւ և սակառը գետինը դնելով, հիմա հաւնածդ մէջէն առ » ըսաւ, « որովհետեւ պարկեշտ տղայ մը ես դուն »:

Երբ մարդն ելաւ գնաց. տղայ մը եկաւ տղուն քով և ըսաւ. « Ինչո՞ւ սալորներուն ամէնն ալ չպահեցիր, հիմա քանի մը հատ ալ ինձ կուտայիր »:

« Չէ՛, չէ՛ », պատասխանեց տղայն, « եթէ կ'ուզես, այս սալորն ա՛ռ, որովհետեւ իմն է և կրնամ տալ. եթէ իմն չեղած բանն առնեմ կամ քեզի տամ, գողութիւն ըրած կ'ըլլամ. ուստի չեմ ուզեր որ լաւ անունս կոտորի »:

Ա Մ Ա Ռ

Արսէն, Թորոս: Խաչիկ, Լեւոն, Հարպիկ, Մինաս, Յակոբ և Աստուածատուր դաշտը գնացին որ հնձուած հասկերէն որայ (սէւեթ) կապեն:

Ամենքն ալ մեծ աշխուժիւ աշխատութեան սկսան, բայց շուտով յոգնեցան եւ քրտնեցան:

Խաչիկ պօռաց. «Ա՛հ, որչափ տաք է ամառը, տե՛ս, ինչպէս քրտնեցանք, երանի թէ ամառ չըլլար»:

Ամառ չըլլա՛ր, հարցուց Արսէն. այն ատեն ցորեն, դարի, գետնախնձոր, հաճար, վարսակ, և այլն պիտի ունենայի՞նք որով մենք զմեզ և մեր անասունները կերակրէինք. անշուշտ ո՛չ, և եթէ այս տաքութիւնը չլինէր, պիտի կարենայի՞նք այն համեմ

պտուղներն՝ այսինքն դեղձը, ծիրանը, սերկեւիլը, խնձորը, տանձը, սալորը, խաղողը, ձմերուկը, վարունգը, սեխը, կաղինը, շագանակը, ընկոյզը, թուզը նուշը և այլն ժողովել:

Մինաս և Լեւոն՝ որք ուշագրութեամբ մտիկ կ'ընէին, միաբերան գոչեցին: Եղբայր Արսէն, այդչափ պտուղներու անուններն ինչպէս յիշեցիր, երանի թէ հիմա մէկ քանի տեսակ պտուղ ըլլար, ուտէինք ու մոռնայինք տաքն ու տապը:

Լաւ է որ այժմ չունինք, ըսաւ Արսէն. եթէ ունենայինք և այս արեւու սաստիկ ջերմութեան և այս յոգնած վիճակնուս մէջ ուտէինք, անտարակոյս ամենքս ալ կը հիւանդանայինք, ինչպէս որ շատ տղայք և տղայամիտ չափահասներ, ինչպէս ըսաւ հայրս, իրենց ախորժակին գերի կը լինին և գտած պտուղներն կ'ուտեն, առանց նկատելու ժամանակն և իրենց վիճակը, այսպէս պարապ տեղը շատ անգամ կը հիւանդանան և մինչև իսկ կը մեռնին:

Խոհեմ տղայք Արսէնի այս իմաստուն խրատին հաւնեցան և տուն դառնալով իրենց ծնողացը պատմեցին. անոնք ալ գովեցին Արսէնի խելքը, եւ ըսին. — Մեծ մարդ է նա որ իւր տղայութեան ատեն խոհեմութիւնն եւ բարւոյն հետաքրքրութիւնը կը կը փայլեցնէ իրեն վրայ:

ԱՇՈՒՆ

Պարոն Արսէն, եթէ կարելի է, այսօր ալ, ինձ հետ ընկերացիր, ըսաւ Գրիգոր, երթանք պտոյտ մը ընենք դաշտերը, պարտէզները, տեսնենք ի՞նչ կայ:

Շատ լաւ, պատասխանեց Արսէն, բայց Յովհաննէսն ալ միասին առնունք:

Ուրախութեամբ, գոչեց Գրիգոր, Յովհաննէս լաւ տղայ մ'է եւ իմ ալ բարեկամս է. այս ըսելով՝ իրենց ընկեր առին զայն ու դէպի դաշտը ուղեւորեցան:

Յովհաննէս տեսնելով որ դաշտ կ'երթան. Արսէնին դառնալով զարմացմամբ հարցուց. բարեկամ, ո՞ւր կ'երթանք, դաշտը հնձուած ցորենի հասկեր չկան որ որայ կապենք, գոնէ պարտէզ մը երթանք եւ քիչ մը զբօսնունք:

Երկու ընկեր համամտեցան Յովհաննէսին եւ պարտէզ մը գնացին, ուր գետինը ծածկուած տեսան ծառերու դեղնած տերեւներով որ իրենց աչքին լաւ տեսարան մը չէր ընծայեր, եւ ցուրտ մեղմ հով մը մեծ շշկոց հանելով՝ անհամար տերեւներ գետինը կը թափէր:

Ի՞նչ գէշ եղանակ է, գոչեց Յովհաննէս, քիչ մը ցուրտ եւ մեղմ հով մը ծառերն իրենց զարդարանքէն զրկեր է:

Է՛հ, եղբայր Յովհաննէս, դու ալ ցուրտին, տաքին, հովին մէյմէկ պատճառ կը գտնես. միթէ ամառն այսչափ եւ ասկից սաստիկ հով և աշնան սկիզբներն

ասկից աւելի զով չէ՞ր եղած, ինչո՞ւ այն ատեն տե-
րեւները չէին թափեր, արդեօք գիտե՞ս պատճառը,
որովհետեւ ծառերն այն ատեն իրենց պարտքը չէին
կատարած, իրենց պտուղը չէին տուած եւ մենք
դեռ պէտք ունէինք անոնց շուքերուն:

Այն տերեւներն՝ որ պտուղներն արեւու սաս-
տիկ ջերմութենէն ծածկելու պաշտօն ունէին, հիմա
լրացուցած են, եւ ծառերն ալ անոնց ջուր տալէ
դադրած, ուստի անոնք ևս դեղնելով գետին կիյնան
եւ հողը կը պարարտացնեն:

Այսպէս ծառերը կը մերկանան իրենց զարդա-
րանքներէն հանգստանալու եւ գարնան նորէն ծաղ-
կելու համար, ինչպէս մենք կը հանենք մեր հագուստ-
ներն և կը քնանանք վաղը նորէն աշխատելու հա-
մար, իսկ զով հովն և ծառերու այս վիճակը կ'ի-
մացնեն մեզ թէ ձմեռը մօտ է:

Դաստիարակս ըսաւ թէ աշնան երկրագործք
ցորենը կը կասեն եւ ջաղացպանին տանելով ալիւր
կը շինեն. գարին. հաճարը, վարսակը, եգիպտա-
ցորենը, գետնախնձորը շտեմարանները կը լեցունեն
եւ ձմեռուան պաշար կ'ընեն, այգեկութք կը վերջա-
նան, ինչպէս անցեալ կիրակի եղբօրս Ալպրիկի հետ
գնացինք այգիները եւ տեսանք այն զբօսալի աշխա-
տութիւնն եւ կանանց գինի շինելու պատրաստու-
թիւնը:

Եղբայր Արսէն, պատասխանեց Գրիգոր, երանի
թէ այս եղանակին մէջ եւս պտուղներ հաանէին եւ
մենք եւս պարտիզպանէն մի քանի տեսակ ծախու
առնէինք եւ ուտէինք:

Այս եղանակին մէջ ստուգիւ նուռ, զղեար, ձի-
թապառուղ, պիստակ, նարինջ կը հասնին, բայց այս
պարտիզին մէջ այն տեսակ պտղոց ծառերէն չկան,
բայց տունը շորցուցած պտուղներ ունինք. կ'երթանք
կ'ուտենք, պատասխանեց Արսէն, և ամենքն ի միա-
սին, պարտէզէն մեկնեցան, ուրախ զուարթ երգելով:

Որչափ ուրախ կը լինին դաստիարակք, երբ
տեսնեն որ իրենց աշակերտներն իրարու հետ համա-
ձայնութեամբ ուրախ զուարթ կը խաղան, և ո՛րչափ
գոհ կ'ըլլան ծնողք, երբ իրենց որդիքը կը տեսնեն
թէ չար տղայոց հետ ընկեր չեն եղած:

Ե Ր Գ Ա Շ Ն Ա Ն

Աշունը եկաւ, թափեցան տերեւք,
Այ մի՛ փնտռեր դու մանուշակ ու վարդ,
Բնութիւնն ախուր, պարտէզը տրտում,
Զմեռուայ հոգն է մարդոցը սրտում:

Երախան փակուած մինակ սենեկում,
Պատուհանէն պարտէզ է նայում,
Միտքը կը բերէ գարնան օրերը,
Մարգերի վրայ զուարթ խաղերը:

Մի՛ տրտմիր, տղայ, թող անցնի մարտը,
Նորէն կը բացուի նարկիզն ու վարդը,
Նորէն սոխակը պիտի գայ հանդէս,
Նորէն խաղալու դու կ'երթաս պարտէզ:

Չ Մ Ե Ռ

Օր մը Արսէն, Ալպրիկ, Մինաս, Լեւոն, Յակոբ, Գրիգոր, Խաչիկ, Հարպիկ, Կարապետ, Սարգիս և Յարութիւն իրենց դրացի ընկերներովն ի միասին դացին ու մօտակայ բլուրին վրայ ելան. անոնց հետ էր նաեւ Աշխէն պէպէտքովն:

Օդը շատ ցուրտ էր, ջուրերը սառած էին և գետինը ձիւնով ծածկուած էր, բայց ամենքն ալ ուրախ

էին, որովհետեւ գիտէին թէ Արսէն երբ իրենց հետ էր, լաւ զբօսանք մը պիտի գտնէր:

Արսէն երբ բլուրին վրայ ելաւ, դարձաւ իր ընկերներուն ըսաւ. Տեսէ՛ք, մեր տուններն այս տեղէն կ'երեւին, ուստի եկէ՛ք ձիւնէ պահապան մը շինենք, դաղաններն ալ վախցնենք: Օ'ն, դուք ձիւն ժողվեցէ՛ք, եղբարք, և ես ալ պէտք եղած ձեւը տամ:

Ամենքն սկսան աշխատիլ մեծ ջանքով և Արսէն կարողացաւ հսկայ մարդու մը կերպարանք տալ, այնպէս որ բոլոր ընկերներն սկսան ուրախութեան աղաղակներ արձակել, եւ անոնցմէ մէկուն առաջարկութեամբ ձեռքը դաւաղան մը տուին. եւ կուրծքին վրայ գրեցին, Ա.Հ.Ս. ԳԻԻՂԻՍ ՊԱ.Հ.Ս.ՊԱՆԸ:

Երբ ուրախութեամբ իրենց աշխատութեան արդիւնքը կը դիտէին, մէյ մ'ալ ձիւն սկսաւ գալ, այնպէս սաստիկ, որ ամէնքն սկսան դժգոհիլ:

Սակայն ո՛րչափ մխիթարուեցան, երբ Արսէն նկատել տուաւ իրենց թէ՛ տուններին խիստ մօտ է եւ երջանիկ պէտք է համարուին այն ճանապարհորդէն որ մի շուն ընկեր առած խիստ հեռուէն կուգայ:

Յակոբ, որ ստէպ հարցումներ կ'ընէր Արսէնի, ցուցունելով ճամբորդը, հարցուց խնդալով. եղբայր Արսէն, սա ձմեռն ալ գովէ, տե՛ս, բոլոր երկիրը սպիտակ սաւանով ծածկուած է եւ ճամբորդը ձիւնէն պիտի խղդուի:

Է՛հ, ինչո՞ւ չգովեմ, եղբայր, աշնան գետինը ծածկող տերեւներն ո՞վ պիտի փտտեցնէ եւ դարնան գեղեցկութիւնը ո՞վ պիտի պատրաստէ, անշուշտ այս ձիւնը որ մեզ փնաս շունի. գալով ճամբորդին, անշուշտ նա գիտէ թէ ձմեռը կուգայ, հետեւաբար

լաւ մը պատասպարուած է: Իսկ եթէ մենք կը մտնենք,
տաքնալու համար պէտք է կա՛մ խաղանք եւ կա՛մ
վազենք. եւ եթէ այսպէս չտաքնանք, կրակը շուտով
կը տաքցնէ զմեզ: Յակոբին պատասխանին չսպասե-
ցին ընկերներն, եւ «ճիշդ է, ճիշդ» պօռալով ամեն-
քը ի միասին վազելով տուն դարձան, եւ ձիւնը
դադրելէ վերջն, սահնակ խաղալ սկսան:

Ձ Մ Ե Ռ

Ձը գիտեմ՝ ինչո՞ւ ձմեռ ժամանակ
կը յիշեմ ես միշտ ընկերքս միակ,
Կ'ըսեմ թէ, արդեօք չունի՞ նա կարիք (պէsf)
Հաց, միս, եղ ու փայտ ունի՞ նա հերիք:
Ունի՞ տաք հալաւ, ունի՞ նա մուշտակ.
Ամո՞ւր է տունը, կտուրը չէ՞ ծակ. . .
Ու այսպէս ես միշտ ձմեռ ժամանակ
Միտքս կը բերեմ եղբարքս միակ:

Գ Ա Ր Ո Ւ Ն

Ծառերը ծաղկիլ սկսած են, թռչնիկները եր-
գել, ծիծեռնիկը եւ արագիլը նորէն կ'երեւին
իրենց բոյներուն մօտ:

Օդը պարզ եւ մաքուր է. մարդագետինն ամ-
բողջ կանանչ եւ կարմիր, դեղին, ճերմակ ծաղիկներ
կը զարդարեն գետինը: Ոսկեփայլ մեղուներ բըղ-

զալով ծաղիկներէն մեղր կը քաղեն, իսկ երկրագործը
կը հերկէ երկիրը եւ պարտիղպօնը պաղատու ծա-
ռերու չոր ճիւղերը կը կտրէ, ամառը աւելի ար-
դիւնքը տաճարու համար:

Դաստիարակներն եւ ձեր ծնողքը նոյնպէս կ'աշ-
խատին ձեզ համար, որպէս զի օգտակար լինիք
եւ պաղատու ծառոց կամ բարերար երկրի նման
պատուղ տաք:

Որովհետեւ դուք տղայ էք դեռ, ձեր արդի
տարիքը ձեր կենաց գարունն է, հիմա կրնանք
մշակել ձեր միտքը եւ շատ օգուտ քաղել, երբ
աշխատիք պատրաստել ձեր դասերը:

Կարօտ ենք տեղքիդ, աներման գարուն,
Շուր, արի, մեզի բե՛ր ծաղիկ սիրուն.
Բե՛ր պայծառ արեւ, բե՛ր մեզ տաք օրեր,
Ճրուղոգ թաշուն, բե՛ր կանանչ դաշտեր:
Բա՛ց մեր գօներն, բա՛ց մեր պատուհան,
Թո՛ղ բացուին ծաղկին մեխակ եւ շուշան.
Մեր փակուած տունէն ելնենք պտըտինք,
Կանանչ դաշտ երթանք, խաղանք գլորուինք:

Ա Ր Ե Ի

Ժրագլուխ գիւղացին Մարիամ իւր զաւակներով կը վերադառնար արտէն, ուր անոնց հետ աշխատած էր ամբողջ օրը:

Մուտ էր, տուն հասան և շատ զարմացան, երբ սենեկին մէջ գտնուած կանթեղը վառուած տեսան.

Տղաքներն ապշած իրարու երես նայեցան եւ անոնցմէ մին, Սահակ, պօռաց.

Այս ի՞նչ է, տունը մարդ չ'կար, ո՞վ վառեց այս կանթեղը:

Եղբայրն պատասխանեց, հայրիկնիս վառած լինելու է:

Ո՛չ, ըսաւ Սահակ, հայրիկնիս դեռ արտն էր, երբ մենք ճամբայ ելանք:

Մայրերնին տեսնելով զաւակաց շփոթութիւնը, ըսաւ, Տղաքս, կ'երեւի թէ ձեր հայրը շուտաքայլ եկած և մեզմէ առաջ տուն հասնելով, կանթեղը վառած է. վեր ելէ՛ք, տեսէ՛ք, թերեւս ինքն ալ սենեկին մէջ նստած է:

Սահակ և Յակոբ երկու եղբայր վեր վազեցին և տեսան թէ հայրերնին նստած էր սենեկին մէջ:

Յակոբ ուրախութեամբ պատմեց իր հօրը թէ ի՛նչպէս զարմացեր էին կանթեղին վառուած լինելը տեսնելով, և որչափ շփոթած պիտի մնային, երբ մայրերնին չըսէր թէ հայրերնիդ արդէն շուտաքայլ դարձած և վառած է զայն:

Հայրն ըսաւ. տղաքս, երբ դուք ևս լաւ մտածել սովորիք, այն ատեն ամեն բանի պատճառը շուտով կրնաք գիտնալ:

Երկրորդ օրը հայրն, մայրը և տղայքն դաշտը գացին հնձուած ու չորցած խոտերը դիզելու: Արեւը երկնից կամարին վրայ կը փայլէր եւ տղայք ուրախ զուարթ կ'աշխատէին:

Որդեակ իմ, ըսաւ հայրերնին, երէկ կ'սրող եղաք համոզուիլ կամ գտնել թէ ես էի սենեկին մէջ դրուած կանթեղը վառողն: Արդ կրնա՞ք գիտնալ թէ ո՞վ է մեր վրայ ծագած լոյսը վառողը:

Այո, պատասխանեց Յակոբ, քիչ մը մտածելէ վերջ. Աստուած է զայն վառողը, փոքրիկ կանթեղ մը ինքնին չվառիր, ուր մնաց պայծառ արեւը, ուրեմն այն ալ վառող մը ունի որ է Աստուած:

Ճշմարիտ է, հայրիկ, աւելցուց Սահակ. ամեն

բանի արարիչն Աստուած է. զոր օրինակ Արեւը, Լուսինը, աստղերը, խոտերը, ծաղիկներն, ծառերը, մէկ խօսքով, ինչ որ կը տեսնենք եւ չենք տեսներ Աստուծոյ արարածներն են:

Ապրիք, տղաքներս, ուրախ եմ որ լաւ կը խորհիք եւ կը ճանչնաք թէ Աստուած է ամեն բանի արարիչը: Ուստի պէտք է միշտ շնորհակալ լինինք իրեն եւ օրհնենք զինքն. աղօթենք որ մեր աշխատութիւններն արդիւնաւոր ընէ, գիտէք եւ կը տեսնէք թէ մենք ցորեն, գարի, վարսակ կը ցանենք, բայց չենք կրնար բուսցունել. այսպէս ալ մարդիկ շատ բաներ կը շինեն, բայց չեն կրնար ճանճ մը անգամ ստեղծել:

Մ Ա Յ Ր Ի Կ Ս

Ո՞վ կերակրեց զիս՝ տալով ծիծ անուշ,
 Ո՞վ առաւ իւր գիրկն որ ննջեմ մուշ մուշ,
 Իմ վարդ երեսիս ծաղիկներ թափեց .

Մայրիկս :

Երբ իմ աչերէս փախաւ քուն գնաց,
 Ո՞վ ինձ անուշիկ օրօրներ ասաց,
 Եւ թեւերուն մէջ օրեց որ չըլամ .

Մայրիկս :

Ո՞վ նստաւ հսկեց իմ մատաղ գլխուն,
 Երբ մէջ որրանիս ննջէի սիրուն,
 Եւ սիրոյ քաղցրիկ արտասուք թափեց .

Մայրիկս :

Երբ կծու ցաւով կուլայի ես միշտ,
 Ո՞վ իմ աչք սրբեց, թեթեւցուց իմ վիշտ,
 Ահ ու դող զգաց որ ես չմեռնիմ,

Մայրիկս :

Ո՞վ վազեց օգնել, երբ ես ինկայ վար,
 Եւ պատմեց ինձ վէպ որ լինի ինձ ճար:
 Պագաւ ցաւած տեղն որ տանի դարման .

Մայրիկս :

Ո՛վ աղօթք ուսոյց իմ բերնիս քնքով,
 Որ պաշտեմ զԱստուած լինիմ միշտ զգոյշ,
 Եւ խելքով շնորհքով իմ կեանք անցունեմ,

Մայրիկս:

Եւ կրնամ երբեք մոռնալ քեզ, հոգիս,
 Դու որ սիրեցիր եւ հոգացիր զիս,
 Եւ այնչափ ցաւեր առ ոչինչ դրիր:

Մայրիկս

Ո՛հ այդպիսի բան մտքէս չը անցնիր,
 Եւ դու ո՛ր Աստուած իմ արեւ պահիր,
 Յուսամ վարձատրել քու անբաւ հոգեր:

Մայրիկս:

Իսկ երբ դառնաս դու, տկար, պառաւուկ,
 Իմ հզօր բազուկ քեզ լինի նեցուկ,
 Եւ պիտի սփոփեմ բոլոր քու ցաւեր:

Մայրիկս:

Եւ երբոր տեսնեմ որ գլուխդ ծռի,
 Ես պիտի հսկեմ մօտ քո սնարի՝
 Եւ սրտիս խորէն պիտ' արցունք թափեմ:

Մայրիկս:

Ա Ռ Ա Մ Ն Ե Ր

Ծուլութիւնն ու անգործութիւնն աղքատութեան դուռներն են :

Մարդս չգիտցածը հարցունելու պէտք չէ ամաչէ :
Գէշ վերքը կ'առողջանայ , գէշ համբաւը չը շրտկուիր :

Ամեն տեսակ վէճ և կռիւ վաղուան թո՛ղ , եւ շահով կ'ազատիս :

Ուրիշներուն ամեն բան ներէ , իսկ քեզ՝ և ոչ մի բան :

Ուրիշներուն քաշածը դիտէ , քննէ , և քեզ թեթեւ կ'երեւնայ քու կինդ :

Տգիտութիւնը ամօթ չէ . տգէտ մնալն է ամօթ .
գիրքդ կարդա՛ , ուսիր և տգէտ չես մնար :

Չար ընկերների սիրողն ինքն ալ չար կը լինի :

Բարի ընկեր մը մարդուս մեծ գանձ է :

Բարի անունը շատ անգամ մարդս նեղութիւններէ կ'ազատէ :

Գէշ խօսքերը սուր դանակէն աւելի սիրտ կը ցաւցունեն :

Համբերութիւնն անանկ ծառ մ'է որուն արմատը թէպէտ լեղի բայց պտուղը շատ քաղցր է :

Ով ո՛ր քիչով գոհ կը լինի , նա երջանիկ կը համարուի :

Հարուստ է այն մարդն , որ աղէկ բարեկամներ ունի :

İBB Eyüp Sultan Halk ve Çocuk Kütüphanesi

ERM0486

255.07.02.01.06.00/

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ ՄԵՐՃԱՆ ՓՈՂՈՑ ԹԻԻ 57

ԴԱՍԱԿԱՆ ԳՐԱՍՆԻՔ

ՄԱՆԿԱՆՑ ԳԻՐԻՔԸ կամ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՔԵՐԱԿԱՆ բոլորովին նոր ռնով տպագրեալ բազմաթիւ անգամ, 80 ի չափ փոխադիր պատկերներով զարդարեալ: Փորձով հաստատուած է թէ ասկից լաւ եւ խիստ դիւրուսոյց փերական մը ցարդ չէ հրատարակուած: գինը չափազանց ածան՝ հասը 5 փարայ 100ր 12 դրո:

ՄԱՐԳՐԻՏՆԵՐ Մանկապարտեզի ծաղկոցի մանուկներուն համար, կ'ուսուցանէ 12 օրինակելի բառերով կարդալ, գրել, եւ կրթականօրէն երգեր, խաղեր, առակներ, հանելուկներ. 1 դրո:

ՍԻՐՈՒՆ ԶԲՅՍԱՐԱՆ Մանկապարտեզի երեւոյց գիրք, կը պարտաւորէ մանկական երգեր, կարն հաստատուներ, առակներ, բարոյագից փոքրիկ պատմութիւններ եւ առածներ. գին 2 դրո:

ՈՍԿԵՄԱՏԵՆԻԿ Հայ տղայոց. երրորդ գիրք ընդերցանութեան Գ. Տպագրութիւն նոխացեալ եւ 120 պատկերով զարդարեալ, կը բովանդակէ բարոյական գեղեցիկ պատմութիւններ, ոտանաւորներ, երգեր, առակներ եւ ամենակարեւոր գիտելիքներ եւայլն: Սոյն գիրքը գնահատուած է ծանօթ մանկավարժներէ եւ ամեն տարի արժանացած է նոր տպագրութեան, համապատասխան իւր անուան եւ պիտանի ամեն Հայ տղայոց, գին 4 դրո:

ՀԱՅ ԼԵԶՈՒ կամ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԱՆԸ ԴԱՍԵՐ պատկերազարդ. Մասն Ա. իր տեսիլին մեջ աննման:

ԳԵՂԵՅԻԿ ԶԲՅՍԱՐԱՆ Տանկապարտեզի տղայոց, կամ վարժութիւն Հայ խօսակցութեան եւ ընթերցման Ա. Տարի: Փորձով հաստատուած է թէ մի տարւոյ մէջ Տանկապարտեզի տղայ կը կարդան ու կը խօսին Հայերէն. գինն 100 փարայ:

ՊՐԲԱԶԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ Պատկերազարդ Զ. տպ. 100 փար:

ՄԱՆԿԱՆՑԱՐԶՈՒԹԻՒՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ Արանց, կանանց եւ փոքր տղայոց զարդարեալ 45 պատկերով. գին 5 դրո:

ԸՆՏԱՆԵՐՆ ԵՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ Փոքր տղայոց. գին 3 դրո:

معارف نظارت جليله سنك رخصتيله تابع اولنمشدر.